

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Vasemmisto – yrittäjän ystävä?

Pia Rouhiainen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

09 / 2017

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Pia Rouhiainen	Sivumäärä 60 ja 7 liitesivua
Työn nimi Vasemmisto – yrittäjän ystävä?	
Ohjaava(t) opettaja(t) Juha Niiranen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Vasemmistoliitto rp.	
Tiivistelmä <p>Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan pienyrittäjien asemaa työelämän murroksessa yhteiskunnallisen prekarisaation kontekstissa. Työn tilaajana on Vasemmistoliitto rp. Vasemmistoliitolla on vuonna 2010 julkaistu poliittinen tavoiteohjelma pienyrittäjyyden toimintaedellytysten kehittämiseksi ja muun muassa vuoden 2016 Tolkkaa työelämään -kampanjassaan Vasemmistoliitto on nostanut esiin yksinyrittäjien ongelmallisen aseman yhteiskunnassamme.</p> <p>Opinnäytetyö on kehittämistutkimus, joka on toteutettu monimetodologisena laadullisena tutkimuksena. Tutkimusaineisto on kerätty käyttäen strukturoidun verkkokyselyn, haastattelujen ja osallistuvan havainnoinnin menetelmiä. Pienyrittäjille suunnattuun verkkokyselyyn on saatu 74 vastausta ja haastatteluaineisto on kerätty noin 30 henkilöltä jotka osallistuivat pienyrittäjille suunnattuun seminaaritilaisuuteen. Havainnointiaineisto on kerätty 2017 kuntavaalien kampanjoinnin yhteydessä.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miten Vasemmistoliitto voi kehittää toimintaansa vastaamaan pienyrittäjyyden haasteisiin. Opinnäytetyöllä haetaan vastausta kysymyksiin millaista tukea pienyrittäjät toivovat yhteiskunnalta ja vastaako Vasemmistoliiton toiminta heidän toiveitaan. Tuloksena esitetään pienyrittäjän näkökulmasta syntyneitä kehittämissuhteita Vasemmistoliiton pienyrittäjäohjelman sisältöön, sen markkinointiin ja yhteistyön rakentamiseen pienyrittäjien kanssa sekä perustellaan yrittäjien ja vasemmiston yhteistyön merkitystä aatteellista taustaa vasten.</p> <p>Työtä on mahdollista hyödyntää sekä puolueen poliittisessa ohjelmatyössä, että käytännön toiminnassa paikallisella ja alueellisella tasolla rakennettaessa verkostoa pienyrittäjien aseman parantamiseksi yhteiskunnassa.</p>	
Asiasanat prekariaatti, vapaus, vasemmistolaisuus, yhteiskuntakritiikki, yrittäjyys	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Civic Activities and Youth Work

ABSTRACT

Author Pia Rouhiainen	Number of Pages 60 and 7 appendix pages
Title Left Alliance – entrepreneurs friend?	
Supervisor(s) Juha Niiranen	
Subscriber and/or Mentor Vasemmistoliitto rp.	
Abstract <p>This final project examines the role of small entrepreneurs in the transition of the working life in the context of social precarious. The paper is subscribed by the Left Alliance. The Left Alliance has a political program published in 2010 to develop small business operating environment and for example in 2016 their working life campaign the Left Alliance has brought up the problematic situation of self-employed in our society.</p> <p>This paper is a development study and has been done as multi-methodological and qualitative research. The research material has been collected with structured online survey, interviews and interactive observing. The survey for small entrepreneurs got 74 answers. Interview material is collected by about 30 persons who attended a conference for small entrepreneurs. Material from observing is collected from the campaign during the 2017 municipal elections.</p> <p>The goal of this study is to find out how the Left Alliance can develop their operations into better confront the challenges of small entrepreneurship. The paper tries to find out what kind of support small entrepreneurs hope to get from the society and does the Left Alliance operate similarly. As the result the paper presents development ideas to the Left Alliance small entrepreneur programs' content, its marketing and to the building of co-operation with the small business entrepreneurs from the perspective of a small entrepreneur.</p> <p>This final project can be used in both the partys' political program work and every day actions at local and regional level when building a network for improving the small business entrepreneurs' position in society.</p>	
Keywords entrepreneurship, left-wing ideology, liberty, precarity, social criticism	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 KAPITALISMIN KARKULAISET	7
2.1 Yrittäjyyden määrittely	8
2.2 Uusi Vasemmisto	11
2.3 Prekariaatti yhdistää	15
3 PROSESSIN KUVAUS	18
3.1 Tiedonkeruun lähtökohdat	20
3.2 Seminaarin järjestelyt	22
3.3 Vaalikampanjointi	24
4 TULOKSIA JA TULKINTAA	26
4.1 Mielipidekysely pienyrittäjäpolitiikasta	27
4.2 Yrittäjäseminaarin tuloksia	36
4.3 Informaation levittäminen	41
5 POHDINTA	48
5.1 Vallankäyttöä väärinpäin	49
5.2 Kehittämisehdotuksia	51
5.3 Vapauden ja välttämättömyyden valtakunnat	54
6 LOPUKSI	56
LÄHTEET	57
LIITTEET	61

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö ei ole akateeminen tutkielma vaan selvitys kehittämistutkimuksesta, josta matkan varrella muovautui outo himmeli ja lopputulos oli erilainen kuin olin ajatellut. Opinnäytetyöni kehittämistehtävänä on selvittää, miten Vasemmistoliitto voisi kehittää toimintaansa vastaamaan pienyrittäjyyden haasteisiin tulevaisuudessa. Vastaako Vasemmiston toiminta pienyrittäjien toiveita? Mitä pienyrittäjät haluavat politiikalta ja kuntapäätäjiltä? Onko mahdollista rakentaa yhteistyötä pienyrittäjien ja Vasemmiston välille?

Törmäsin vasta hiljattain itselleni uuteen tietoon ja hämmentävään väittämään, että Vasemmisto ajaisi pienyrittäjien etuja. Ei ainoastaan itsensä työllistäjien, freelancereiden ja muiden yksinyrittäjien, vaan jopa työnantajina toimivien pienyrittäjien etuja. Voiko se olla totta? Jos on, niin kuinka se on mahdollista ottaen huomioon Vasemmiston aatteellisen taustan ja jos on, niin tietääkö sitä kukaan? Ennen vanhaan sylkäistiin perään, kun yrittäjä tuli kadulla vastaan, kertoi Kallion kundi Helsingistä. Onko Vasemmistoliitto jossain vaiheessa suuren yleisön huomaamatta tehnyt takinkäntö tempun vai mistä oikein lienee kysymys?

Vastakkainasettelu työntekijä- ja työnantajapuolen välillä on yhteiskunnassamme vahva. Demokraattisen järjestelmämme poliittiset yleistermit oikeisto ja vasemmisto on perinteisesti yksinkertaistettu siten, että oikeisto edustaa varakkaampia ja vasemmisto vähemmän varakkaita yhteiskuntaluokkia ja alempia sosiaalisia kerroksia. Samoin voidaan pitää yleisenä käsityksenä sitä, että oikeisto ajaa omistavan luokan eli pääoman ja työnantajien etuja, kun taas vasemmisto on työntekijöiden eli palkansaajien puolella. Näin on meille koulussa opetettu ja näin se on aina ollut.

Tästä ristiriidasta syntyi ideani opinnäytetyölle. Edellä mainitut ristiriitaiset käsitykset synnyttivät halun hankkia lisää tietoa asiasta ja hakea perusteltua ratkaisua tälle dilemmalle. Aihe on tärkeä myös nykyisessä työelämän murroksessa, sillä yksityisen sektorin työntekijöistä yli 90% työllistyy pienyrityksissä. Mikroyrittäjyys ja itsensä työllistäminen ovat kehittyneet megatrendiksi yhteiskunnallisen prekarisaation myötä. Heti tässä vaiheessa tekstiä haluan lukijalle kertoa, että mikroyritykset ovat sellaisia

pienyrittäjiä, joissa työskentelee korkeintaan 9 henkilöä ja joiden liikevaihto on korkeintaan 2 miljoonaa euroa vuodessa. Mikroyrittäjiä ovat myös esimerkiksi yksinyrittäjät ja toiminimiyrittäjät. Käytän heistä kaikista tässä opinnäytetyössä yhteistä nimitystä pienyrittäjä, joka on yleiskielessä mikroyrittäjää tutumpi sana.

Tämän opinnäytetyön tilaajana on Vasemmistoliitto. Lähtökohtana työlle on se perusolettamus, että Vasemmistoliitto pyrkii politiikallaan pienyrittäjien aseman parantamiseen ja pienyrittäjyyden edellytysten kehittämiseen. Toisaalta voidaan epäillä, että pienyrittäjät eivät tätä asiaa tiedä. Edustuksellisessa demokratiassa on mielestäni verrattain kummallista, jos jokin puolue ajaa sellaisen ryhmän etuja, joka ei siitä itse tiedä mitään. Yleisesti oletetaan, että yrittäjät äänestävät oikeistopuolueita ja että vasemmistopuolueet aatetaustansa vuoksi vastustavat yrittäjyyttä. Aineiston keruun yhteydessä halusin kerätä tietoa myös pienyrittäjien äänestyskäyttäytymisestä ja saada selville, miten pienyrittäjät suhtautuvat Vasemmistoliittoon – ja miten Vasemmistoliitto suhtautuu meihin, yrittäjiin.

Lähestyn aihetta tavallisen politiikkaa harrastamattoman kansalaisen sekä pienyrittäjän näkökulmasta. Olen tehnyt työurani perinteisenä kivijalkayrittäjänä Helsingissä, joten pienyrittäjän arki iloineen ja suruineen on tullut tutuksi vuosikymmenten varrella. Poliittista puolue toimintaa sen sijaan katselen edelleen ulkopuolisen näkökulmasta, vaikka kaksi vuotta sitten liityinkin Vasemmistoliiton jäseneksi. Puoluepolitiikkaan liittyy aivan omanlaatuisensa toimintakulttuuri, jota on ollut mielenkiintoista tarkkailla. Usein kehittämishankkeet rakennetaan organisaatioissa sisältäpäin. Ulkopuolisen silmin asioita voidaan katsoa myös toisenlaisesta vinkkelistä, mikä ei välttämättä lie ne pelkästään paha asia. Omat haasteensa ulkopuolisuus toki aiheuttaa.

Menetelmällisesti opinnäytetyön tiedonhankinta ja aineistonkeruu on toteutettu siten, että tein ensin mielipidekyselyn pienyrittäjille ja työn toiminnallisena osuutena toteutetussa yrittäjäseminaarissa keräsin lisää tutkimusaineistoa asiantuntijapaneelin teemahaastattelujen ja pienryhmätyöskentelyjen kautta. Koska opinnäytetyön kehittämistehtävänä oli levittää tietoa Vasemmistoliiton yrittäjäystävällisyydestä, ryhdyin myös Vasemmistoliiton kuntavaaliehtokkaaksi, ja nimenomaan yrittäjän statuksella. Olenhan toiminut pienyrittäjänä Helsingissä yli 20 vuotta. Kuntavaalikampanjoinnin

yhteydessä toteutin tämän opinnäytetyön kehittämistehtävää levittämällä informaatioita Vasemmistoliitosta pienyrittäjien etuja ajavana puolueena. Samalla keräsin tutkimusaineistoa vaalikentiltä.

Opinnäytetyö on jäsennelly siten, että aluksi esitän yleistietoja pienyrittäjyydestä ja Vasemmistoliitosta sekä prekarisaatiosta niitä yhdistävänä ilmiönä. Seuraavaksi selostan opinnäytetyöprosessin kulkua ja sen tutkimusasetelmaa kuvailemalla prosessin suunnittelua, aineiston keräämistä ja kehittämistoiminnan vaiheita. Neljännessä luvussa käsittelen aineiston analysointia ja luotettavuutta tulosten esittelyn yhteydessä. Näiden osioiden jälkeen esittelen loppuluvussa aineiston perusteella tekemiäni päätelmiä ja niihin perustuvia kehittämisehdotuksia sekä pohdintaa. Vasemmistoliiton suhdetta yrittäjyyteen ei ole aikaisemmin tutkittu.

2 KAPITALISMIN KARKULAISET

Vasemmistoliitto on nykyaikainen, sosiaalidemokratian aatteeseen perustuva puolue, joka on perustettu vuonna 1990. Sattumalta juuri samana vuonna oli yritysten määrä Suomessa siihen astisessa huipussaan. Tuolloin yrityksiä oli Suomessa tilastoituna yli 218 000 kappaletta ja niissä henkilöstöä 1,44 miljoonaa. Sitten iski lama. Seuraavien neljän vuoden talouslaman aikana katosi 33 000 yritystä ja yrityksissä työskentelevien henkilöiden määrä laski 27% laman aikana. (Rajaniemi 2005, 79.) Laman myötä kasvoi myös epävarmuus toimeentulosta. Katkonainen, epätyypillisiä työsuhteita sisältävä prekaari työ lisääntyi. Seuraavien 20 vuoden kuluessa yritysten määrä nousi jälleen verrattuna vuoteen 1990 (Tilastokeskus 2015). Samana aikana Vasemmistoliitto nosti kannatustaan ja vakiinnutti asemansa keskisuurena puolueena.

Myös Suomen kansantalous lähti jälleen kasvamaan 90-luvun jälkeen. Globalisaation ryntäys vaikutti uudessa EU-Suomessa olennaisesti rahoitus- ja arvopaperimarkkinoiden toimintaan ja markkinoiden mittakaavaan. Suomalaisen yhteiskunnan suurimmaksi haasteeksi nousi korkea työttömyysaste, talouden kansainvälinen kilpailukyky ja kansantalouden tasapainoinen kasvu. Yrittäjyyteen ja työntekoon kannustaminen nostettiin politiikassa korkeaan rooliin. Kasvun tuoma vauraus ei kuitenkaan

jakautunut tasaisesti kaikille, sillä kilpailukyvyn parantaminen ei globaalissa taloudesta ollut helppoa. (Autio 2005, 6-8.) Vasemmistolaisuus ja pienyrittäjyys ovat näin ollen kokeneet suuren muutoksen samana ajanjaksona. Ne ovat kehittyneet rinnakkain, joskaan eivät käsikkäin mutta ehkä samalla lähentyneet toisiaan.

On tullut sopiva hetki selvittää, millaiselta tilanne vaikuttaa nykyään. Tämä opinnäyte työ sijoittuu ajallisesti 1990-luvulta alkaneeseen nykyaikaan ja 2000-luvulla kiihtyneen prekarisaation kontekstiin. Sekä vasemmistolaisuus että pienyrittäjyys ovat ilmiöinä nykyään hyvin erityyppisiä kuin ovat aikaisemmin olleet. Tämän päivän prekariatissa kohtaavat toisensa kapitalismin karkulaiset; vapaata ja tasa-arvoista yhteiskuntaa tavoittelevat vasemmistolaiset ja lukuisat pienyrittäjät, jotka itsenäisinä yrittäjinä pyrkivät hankkimaan toimeentuloansa jatkuvasti enemmän prekarisoituvassa yhteiskunnassamme, vallitsevan epävarmuuden keskellä.

2.1 Yrittäjyyden määrittely

Haluan nyt aluksi kertoa, minkä kokoisia yrityksiä ja millaisia pienyrittäjiä alun pitäen ajattelin tätä opinnäytetyötä suunnitelllessani. Ajattelin kooltaan melko pieniä yrityksiä eli niin sanottuja mikroyrityksiä, joissa yrittäjän itsensä (ja hänen perheenjäseniensä) lisäksi työskentelee vain muutamia ulkopuolisia työntekijöitä. Kuten monet perinteiset kivijalkayritykset; kioski, parturi, matkatoimisto, kahvila, arkkitehtitoimisto, kukka-kauppa, tilitoimisto tai pesula. Monet pienyrittäjät toimivat myös osa-aikaisina tai freelancer-yrittäjinä, varsinkin yrittäjyytensä alkutaipaleella. Osa heistä saattaa harjoittaa yritystoimintaansa ilman varsinaisia liike- tai toimitiloja. Näin ollen tämän opinnäytetyön kohteena ovat yhtiömuodosta riippumatta kaikki erityyppiset pienehköt omistajayrittäjä vetoiset liikeyritykset, eivät niinkään pk-sektorin yritykset, joiden toiminta rakentuu sijoittajaosakkaiden taloudelliselle panokselle ja pääoman korkotuottoihin.

Nykyään Suomessa on maatalousyrityksiä lukuun ottamatta jo yli 280 000 yritystä. Niistä noin 180 000 on yhden hengen yrityksiä. (Hämeenniemi, Malinen, Haavisto, Tammelin, Makkula & Tuuliainen 2016, 2 – 4.) Yksinyrittäjyys painottuu voimakkaasti palvelusektorille. Suomen Yrittäjien vuonna 2016 teettämässä kyselyssä jopa 69 prosenttia kyselyyn vastanneista yksinyrittäjistä ilmoitti toimivansa palveluiden parissa.

Työnantajayritysten määrä on kasvanut viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana vain noin 3000:lla mutta yhden hengen yritysten määrä on lisääntynyt samana aikana huimasti, jopa noin 45 000:lla. Näin ollen yritysmäärän kasvu Suomessa on ollut enimmäkseen palvelusektorilla toimivien yksinyrittäjien ansiota. (Hämeenniemi ym. 2016, 2 – 4; Tilastokeskus 2015).

Yritystoimintaa harjoitetaan usein yhtiönä, jonkin yhtiömuodon kautta. Virallisia yhtiömuotoja Suomessa ovat **avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osuuskunta ja osakeyhtiö**. Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö ovat henkilöyhtiöitä, joissa yhtiömiehet ovat henkilökohtaisesti ja koko omaisuudellaan vastuussa yhtiönsä velvoitteista. Osuuskunnan jäsen tai osakeyhtiön osakas eivät ole vastuussa yhtiöstä henkilökohtaisella omaisuudellaan. Näin ollen osuuskunta ja osakeyhtiö eivät ole henkilöyhtiöitä vaan pääomayhtiöitä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2017.) On hyvä huomata, että toiminimi ei kuulu henkilö- eikä pääomayhtiöiden joukkoon, sillä se ei ole yhtiö lainkaan.

Yritystoimintaa voidaan harjoittaa myös luonnollisena henkilönä eli täysin ilman mitään yhtiötä. Tällaista luonnollisen henkilön (eli ihmisen!) harjoittamaa yritystoimintaa kutsutaan elinkeinotoiminnaksi ja sen harjoittamisesta on tehtävä ilmoitus Verohallinnolle. Nämä luonnolliset *henkilöt jotka harjoittavat yritystoimintaa ilman yhtiötä, ovat viralliselta nimeltään yksityisiä elinkeinonharjoittajia*. He ovat kirjanpitovelvollisia elinkeinotoiminnastaan. Verohallinto nimittää heitä myös ammatinharjoittajiksi tai liikkeenharjoittajiksi sen mukaan, onko heillä jokin kiinteä toimitila jossa he harjoittavat elinkeino- tai yritystoimintaansa. Kansan kielessä heitä kutsutaan muun muassa vaikiintuneilla nimikkeillä pienyrittäjä, yksinyrittäjä, yksityisliike, yksityisyrittäjä ja toiminimiyrittäjä. (Verohallinto 2017.)

Entä mitä sitten tarkoitetaan toiminimellä ja keitä ovat he, jotka toiminimiyrittäjiksi itseään kutsuvat? Monet yksityiset elinkeinonharjoittajat perustavat itselleen toiminimen – helpottaakseen laskutusta ja markkinointia – tekemällä asiasta ilmoituksen kaupparekisteriin. Toiminimi ei kuitenkaan ole yhtiömuoto, eikä sen perustaminen ole yksityiselle elinkeinon harjoittajalle välttämätöntä, riippumatta siitä onko kyse ammatin- vai liikkeenharjoittajasta. He voivat toimia yrittäjinä täysin laillisesti myös ilman itselleen rekisteröityä toiminimeä. Sellaista yksityistä elinkeinonharjoittajaa, joka kuitenkin on rekisteröinyt itselleen oman toiminimen yritystoimintaansa varten,

kutsutaan usein toiminimiyrittäjäksi. Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi palkata vierasta työvoimaa ja toimia työnantajana, kuten kaikki muutkin yrittäjät. Silloin hänen on verohallinnolle tekemänsä ilmoituksen lisäksi tehtävä ilmoitus myös kaupparekisteriin. (Verohallinto 2017.) Termit yhtiömuoto ja yritysmuoto sekoittuvat helposti. Edellä esitetyn mukaisesti yhtiöitä ovat siis ainoastaan osuuskunta, avoin-, kommandiitti- ja osakeyhtiö. Vaikka toiminimi on yritys, se ei näin ollen kuitenkaan ole yhtiö.

Suomen yritysrakennetta voidaan kuvailla jakamalla yritykset kokonsa perusteella neljään pääryhmään: **suuryritykset, keskisuuret yritykset, pienyritykset ja mikroyritykset**. Esitettyihin lukuihin ei ole laskettu mukaan yrityksiä maa-, metsä- ja kalatalouden toimialoilta. (Taulukko 1.) Suomen yrityskannasta vain 581 kappaletta eli 0,2% on suuryrityksiä. *Suuryrityksiksi* luokitellaan sellaiset yritykset, joissa työskentelee yli 250 palkansaajaa. *Keskisuuriksi* kutsutaan 50 – 249 työntekijän yrityksiä. Niitä on 0,9% Suomen yrityskannasta. Yrityksistämme hiukan suurempi osuus eli 5,5 % on pienyrityksiä. Virallisesti *pienyrittäjä* on sellainen, jossa työskentelee 10 – 49 henkilöä. Näitä pienyrityksiä Suomessa on 15 608 kappaletta.

Kaikkein pienimmät yritykset, joissa työskentelee 1 – 9 henkilöä, ovat nimeltään *mikroyrityksiä*. Niiden osuus yrityskannastamme on 93,4% ja niitä on Suomessa 264 234 kappaletta. (Helsingin Yrittäjät 2016, 37.) Tämä opinnäytetyö käsittelee nimenomaan mikroyrittäjyyttä, vaikka käytän tekstissä eniten kansanomaista pienyrittäjä -sanaa.

Mikroyrittäjä määritellään yritykseksi, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää. Tilastovuodesta 2003 alkaen lisäksi: jonka vuosiliikevaihto on enintään 2 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 2 miljoonaa euroa ja joka täyttää alla määritellyn perusteen riippumattomuudesta. Riippumattomia yrityksiä ovat ne yritykset, joiden pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joihin ei voida soveltaa tilanteen mukaan joko PK-yrityksen tai pienen yrityksen määritelmää. (Tilastokeskus, 2017.)

Entä millaisista yrityksistä on kyse, kun puhutaan pk-sektorista eli pienistä ja keskisuurista yrityksistä? Pk-sektorin yritykset ovat usein esimerkiksi suuria tehtaita tai isoja firmoja, joissa saattaa työskennellä kymmeniä tai jopa satoja työntekijöitä, kuten yllä olevat luvut kertovat. Pk-sektorille kuuluvaksi määritelty yritys on sellainen, jonka liikevaihto on korkeintaan 50 miljoonaa euroa vuodessa ja jolla on vähemmän kuin

250 työntekijää palveluksessaan (Tilastokeskus 2017). Monet mikroyrittäjät mieltävät itse kuitenkin kuuluvansa pienyrittäjien luokkaan pk-sektorille. Todellisuudessa pk-sektorista puhuttaessa on siis kyse huomattavasti mikroyrityksiä varakkaammista yrityksistä, joiden intressit ovat suurelta osin yhteneväiset suuryritysten kanssa.

Taulukko 1. Suomen yritys rakenne (Helsingin Yrittäjät 2016)

Kaikki yritykset	282 958	100 %
Suuryritykset	581	0,2 %
Keskisuuret yritykset	2 535	0,9 %
Pienyritykset	15 608	5,5 %
Mikroyritykset	264 234	93,4 %

2.2 Uusi Vasemmisto

Yhteiskunnallinen kehitys on kuin aaltoliikettä ajan virrassa. Samoin myös vasemmistolaisuuden kehittymistä voidaan kuvailla toisiaan seuraavina aaltoina. (Heiskala 1985, 191 – 200.) Tänä vuonna itsenäinen Suomi täyttää sata vuotta. Vasemmistolainen aate on kuitenkin vielä vanhempi, sillä vasemmistolaisuuden ”ensimmäinen aalto” pyyhkäisi yli Euroopan jo satoja vuosia sitten. Alkuperäinen vasemmistolainen aate juontaa juurensa 1700-luvulle ja Ranskan suureen vallankumoukseen, jolloin kansa taisteli aristokratian hirmuvaltaa vastaan tavoitteinaan vapaus, veljeys ja tasa-arvo. (mt., 191 – 200.)

Sääty-yhteiskuntaa seurasi teollistumisen valtakausi ja 1800-luvulla syntyivät myös kaksi suurta poliittista ajatussuuntaa, sosialismi ja liberalismi. Euroopassa alkoivat kehittyä ja levitä maailmalle sosiaalista oikeudenmukaisuutta tavoittelevat taloustieteelliset teoriat ja yhteiskunnalliset aatesuunnat. (Wahlroos 2012, 53 – 55, 112 – 128.) Björn Wahlroosin mukaan ”*teollinen vallankumous merkitsi ennen kaikkea työtä tekevän ihmisen vapautumista orjuudesta sekä käytännössä että teoriassa. --- ihminen pääsi vapaaksi feodalismien kahleista.*” (mt., 122.) Tilalle tuli kapitalismi.

Vasemmistolaisuuden seuraava, eli niin sanottu ”toinen aalto” keskittyi vastustamaan omistamisen ylivaltaa ja ajamaan sosiaalista tasa-arvoa työväenluokan nimissä. Tämä onnistuikin melko hyvin, sillä 1900-luvun aikana Länsi-Euroopan viralliseksi linjaksi vakiintui vasemmistolaisten ajama hyvinvointi- ja tasa-arvopolitiikka. Kun vasemmistolaiset aatteet olivat jo yleistyneet länsimaissa, ei varsinaiselle radikaalivasemmistolle Nevanlinnan (1994, 137 – 139) mukaan ollut enää tarvetta ja olisi ollut turhaa pyrkiä palaamaan perinteiseen vasemmistolaiseen identiteettiin perustuvaan ideologiaan. Maailmanpolitiikassa tapahtuneet muutokset ja reaalisosialismin luhistuminen Itä-Euroopassa – Berliinin muurin ja Neuvostoliiton hajoaminen – ennakoivat suurta muutosta koko Euroopan tulevaisuudelle. Historiallinen työväenliike jäi kuitenkin elämään puolueissa ja ammattiyhdistysliikkeessä. Teollisuusyhteiskunta muuttui tietoyhteiskunnaksi.

Kehitys on kulkenut eteenpäin ja entisen luokkayhteiskunnan rakenne muuttunut. Nykyisessä 2000-luvun Euroopassa rakennetaan puoluerajat ylittävää modernia vasemmistoa, joka vapauden ja tasa-arvon lisäksi tavoittelee kaikin voimin myös kestävä kehitystä koko maailmaan. Tämä vasemmistolaisuuden ”kolmas aalto” on väriykseltään uuden aatteensa mukaisesti punavihreä ja se pyrkii lisäämään demokrati-aa liberalismiin ja sosialismin aatteita yhdistämällä. Aatteellinen punavihreys tarkoittaa vaatimusta sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta ja ekologisesta kestävydestä. (Vasemmistoliitto 2007). Tätä tehtävää toteuttamaan vuonna 1990 Suomeen perustettiin uudenaikainen punavihreä puolue, Vasemmistoliitto.

Vasemmistoliiton syntyhistoria on mielenkiintoinen tarina. Alkupalvesta vuonna 1987 tapahtui Puhakan (2015, 34 – 37) kertoman mukaan niin, että muutamat poliittiset toimijat juttelivat keskenään lähestyvistä presidentin- ja eduskuntavaaleista työmaalounaalla tavatessaan. He olivat puolueidensa johtohenkilöitä kahdesta eri puolueesta; Suomen Kansan Demokraattisesta Liitosta (SKDL) ja Suomen Kommunistisesta Puolueesta (SKP). Kulttuuritalon kuppilassa heille syntyi idea yhteisestä kansanliikkeestä, joka kokoaisi joukot valitsijamiesyhdistyksen avulla Keski-Suomen läänin maaherrana toimivan Kalevi Kivistön, heidän yhteisen presidenttiehdokkaansa taakse. Idea sai kannatusta ja sitä ryhdyttiin toteuttamaan.

Vihreä liitto oli tuolloin vielä uuden untuvainen ja vasta aivan hiljattain puoluestatuksen saanut pienpuolue, eikä sillä ollut omaa presidenttiehdokasta. Yhteiseen kansanliikkeeseen saatiin siksi aktiivisiksi toimijoiksi mukaan varsinkin vihreitä. Kansanliike herätti myönteistä kiinnostusta useilla eri tahoilla. Myös kritiikkiä tätä kansanliikettä kohtaan esitettiin. Sitä esittivät varsinkin kommunistit, jotka oli jo aikaisemmin 1980-luvulla erotettu sekä SKDL:sta että SKP:sta. Mukaan kansanliikkeeseen saatiin vihreiden lisäksi myös yleisvasemmistolaisia, sosiaalidemokraatteja sekä puolueväen ulkopuolisia sitoutumattomia kuten kulttuuriväkeä ja humanisteja. Syntyi Liike 88-niminen kansanliike. (Jussila, Hentilä & Nevakivi 2009, 337; Puhakka 2015, 34 – 40.)

Kokemukset Liike 88:n onnistuneesta yhteistyöstä erilaisten toimijoiden ja puolueiden välillä herättivät Puhakan (2015) mukaan varsinkin SKDL:ssa kiihkeän keskustelun puolueen uudistumisesta. Kesällä 1989 tehtiin jäsenkysely, joka postitettiin 51 000 henkilölle. Kaksi kolmasosaa vastanneista oli sitä mieltä, että on parempi perustaa aivan uusi puolue kuin yrittää korjata vanhaa. Osa jäsenkyselyyn vastanneista olisi halunnut sosialistista Suomea, osa vain sitä, että sosialistisina pidettyjä ihanteita olisi korostettu. Osa halusi päästä sosialismista kokonaan eroon. (mt., 174 – 175.)

Menneisyyden taakka haluttiin SKDL:ssa heittää hartioilta, keskinäiset ristiriidat ja kannatuksen lasku haluttiin kaikkien vasemmistopuolueiden osalta saada pysähtymään. Kaivattiin vasemmistoyhteistyötä myös SDP:n (Suomen Sosialidemokraattinen Puolue) kanssa. Uudelle puolueelle oli selkeä tilaus. Puolueen johto ja SKDL:n muu aktiivinen järjestöväki ryhtyivät tosissaan pohtimaan mitä kannattaisi tehdä. Pitäisikö muuttaa vain puolueen organisaatiota ja rakennetta, tai vaihtaa puolueen nimeä, vai uudistaa myös puolueen aatteen poliittinen sisältö? Loppujen lopuksi päätettiin tehdä nuo kaikki kerralla. Tilanteen selkiyttämiseksi päätettiin vanhat puolueet SKDL ja SKP lakkauttaa kokonaan, yhdistää niiden osittain päällekkäiset toiminnot ja perustaa niiden tilalle kokonaan uudentyyppinen, entisiä nykyaikaisempi ja tulevaisuuteen suuntautuva uusi vasemmistolainen puolue. (Paloheimo & Sundberg 2005, 179; Puhakka 2015, 41 – 45, 60 – 75, 227 – 229; Sorsa 1994, 46 – 52.)

Monet ihmiset ajattelevat, että Vasemmistoliitto perustettiin suoraan entisen SKDL:n ja SKP:n pohjalle. Tiesitkö, että se ei kuitenkaan täysin pidä paikkaansa? Suuri osa SKDL:n ja SKP:n aktiivisia jäseniä jättäytyi pois Vasemmistoliiton puoluetoiminnasta,

kun se perustettiin. Toisaalta monet entisen SKDL:n ja SKP:n jäsenet sekä myös Suomen naisten demokraattinen liitto (SNDL) osallistuivat Vasemmistoliiton perustamiseen. Monet entiset vähemmistöläiset, sosialistit ja kommunistit, eivät tunteneet uutta puoluetta omakseen. Vain he jotka hyväksyivät uuden puolueen periaatteet, liittyivät uuden puolueen jäseniksi. Myös täysin uusia jäseniä liittyi puolueeseen ja tuli mukaan sen toimintaan. Vasemmistoliitolle laadittiin uudet säännöt ja uusi poliittinen ohjelma ja liiton johtoon valittiin ainoastaan ei-kommunistisia henkilöitä. (Jussila ym. 2009, 337; Puhakka 2015, 232 – 234; Vasemmistoliitto 2017.)

Sekavaksi tämän asian tekee se, että vaikka tarkoituksena oli sekä SKDL:n että SKP:n lakkauttaminen, ei niin kuitenkaan tapahtunut. Osa kommunisteista halusi jatkaa SKP:n toimintaa. Lopullinen irtaantuminen aate suuntien välillä tapahtui kuitenkin 90-luvun aikana. Nykyään SKP toimii omana ja Vasemmistoliitosta täysin erillisenä puolueenaan. Tämä vaikuttaakin poliittisesti selkeältä ratkaisulta. (Puhakka 2015, 234; Viialainen 1994, 123 – 124.)

Hiukan ennen vappua vuonna 1990 perustettiin Vasemmistoliitto – Vänsterförbundet. Perustamiskokous pidettiin Helsingissä Kulttuuritalolla. Tilaisuus oli avoin kaikille ilmoittautuneille ja paikalle saapui lähes 3500 henkilöä. Ilmassa oli iloisen kansanjuhlan tuntua, tunnelma oli vapautunut ja innostunut. Menneisyydestä haluttiin Puhakan (2015) mukaan päästä eroon valitsemalla puoluejohtoon uudistusmielisiä henkilöitä, joilla ei ollut taakkanaan aikaisempaa pitkää poliittista uraa. Ainoatakaan SKDL:n tai SKP:n johtohenkilöä ei ollut ehdolla Vasemmistoliiton puheenjohtajistoon. (mt., 15 – 26.) Vasemmistoliiton ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin sivistyneistöä, kansalaisliiketaustaa ja kulttuuripoliittikkaa edustava Claes Andersson.

Monet kokivat puoluejohdon valinnan uuden puolueen tulevaisuuden kannalta tärkeimmäksi päätökseksi. Puheenjohtajavalinnan ylivoimaiseksi tähdeksi nousi Claes Andersson. Psykiatri, kirjailija, jazzpianisti ja ensimmäisen kauden kansanedustaja Espoosta antoi puolueelle tuoreet, politiikassa ryvettymättömät kasvat. Hänen persoonansa vastasi puolueen perustamisvaiheessa syntyneisiin odotuksiin. (Puhakka 2015, 16 – 17.)

Vasemmistoliitto halusi perustamisestaan lähtien tehdä rakentavaa yhteistyötä kaikkien kanssa, joilla oli samansuuntaisia näkemyksiä yhteiskunnan muuttamisesta ja ympäristön suojelemisesta. Perustamisprosessinsa aikana Vasemmistoliitto sanoutui

selkeästi irti sosialismista ja kaikista muistakin ideologioista. Poliittisista sisällöistä ei tuolloin kuitenkaan ehditty kovin paljon keskustelemaan, koska jouduttiin keskittymään enimmäkseen uuden organisaation rakentamiseen. Vasemmistoliiton juuret ovat luonnollisesti syvällä työväenliikkeessä, jonka yhteiskunnallinen merkitys on 1900-luvulla ollut suuri Suomessa ja koko Euroopassa. Sosialistinen ideologia ei kuitenkaan tarkoita samaa asiaa kuin työväenliike, joten vanhanaikaiselle sosialismille heitettiin hyvästit. Vasemmistoliitosta haluttiin kehittää kansalaisten liike, joka perinteisen järjestöpolitiikoinnin sijaan kehittyy toimimalla ja keskustelemalla avoimesti. (Puhakka 2015, 223 – 227; Vasemmistoliitto 2007.)

Vasemmistoliitossa tehdään ohjelmatyötä jatkuvana uudistavana prosessina. Puolueen keskeiset arvot ja tavoitteet ovat selkeästi kerrottuina vuonna 2007 puoluekokouksen hyväksymässä ”*Vasemmistoliiton tie oikeudenmukaiseen maailmaan*” -periaateohjelmassa sekä ”*Punavihreä tulevaisuus*”-asiakirjassa, joka on hyväksytty vuoden 2013 puoluekokouksessa visioksi sellaisesta maailmasta, jota Vasemmistoliitto toiminnallaan tavoittelee. Vasemmistoliiton kannatus on vakiintunut noin 10% luokkaan ja tällä hetkellä sillä on eduskunnassa 12 kansanedustajaa. Suomen poliittisten puolueiden kartalla Vasemmistoliitto on asettunut keskisuureksi punavihreäksi puolueeksi, joka käyttää myös lyhyempää nimeä Vasemmisto. Puolueella on yli 400 paikallisosastoa ja 14 piiriä alueellisina katto-organisaatioina. Mukaan Vasemmiston monipuoliseen toimintaan ovat tervetulleita myös kaikki kannattajat, äänestäjät ja muutkin mukavasta yhdessäolosta ja aktiivisesta toiminnasta kiinnostuneet. Kaikki toiminta ei ole poliittista. Paikallisosastoissa toimii myös opintokerhoja, keskustelupiirejä, erilaisia ryhmiä ja harrasteporukoita. Jäseniä puolueella on yli 10 000 mutta toimintaan osallistuminen ei edellytä puolueen jäsenyyttä. (Vasemmistoliitto 2017.)

2.3 Prekariaatti yhdistää

Yhteiskunnallisella prekarisaatiolla tarkoitetaan yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia jotka aiheuttavat epävarmuutta toimeentulosta. Prekarisaatio on monikerroksinen ja laaja ilmiö, jonka voidaan katsoa alkaneen 1990-luvulla työmarkkinoilla tapahtuneiden muutosten ja taloudellisen laman ja työttömyyden myötä. Kyse ei kuitenkaan ole ainoastaan työelämän murroksesta, jota edelleen parhaillaan elämme. Työelämän

pirstaloitumisen vuoksi ihmisten elämä on muuttunut kokonaisuudessaan epävarmemmaksi kuin ennen. Prekarisaatio on voimistunut 2000-luvulla ja myös keskustelu prekarisaatiosta viime aikoina kiihtynyt, kun ilmiö on kehittynyt megatrendiksi perinteisen palkkatyön rinnalle. Jatkuvasti voimistuvan prekarisaation vuoksi tarvitsemme rakenteellisia muutoksia koko yhteiskuntaan ja lähes kaikkiin sen instituutioihin, kuten lasten päivähoitoon, koululaitokseen ja sosiaaliturvajärjestelmään. Nykyinen järjestelmämme on aikoinaan rakennettu toimimaan siltä pohjalta, että ihmiset työskentelisivät pääsääntöisesti pysyvissä työsuhteissa. Niin ei vain enää ole. Yhteiskunta on muuttunut. (Kontula & Jakonen 2008, 2 – 7.)

Tavalla tai toisella yhteiskunnallinen prekarisaatio koskettaa Suomessa nykyään lähes kaikkia, toisia enemmän ja toisia vähemmän. Prekarisaatio tarkoittaa epävarmuutta. Tulevaisuuden toimeentulosta koettu epävarmuus vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin, sekä fyysiseen että psyykkiseen terveyteen. Se koskettaa yhtä lailla sekä korkeakoulutettuja akateemikkoja että matalapalkka-alojen työläisiä. Taloudellinen epävarmuus koskee lähes kaikkia, joilla ei ole vakituista työpaikkaa – toisaalta myös heitä joilla se on, sillä irtisanomiset ja lomautukset uhkaavat heitäkin. Alan vaihtaminen ja uudelleen kouluttautuminen on yleistä, elinikäisen oppimisen vaatimus koskee meitä kaikkia. (Blom, Melin & Pyöriä 2001.) Rakenteellinen työttömyys on tullut jäädäkseen eikä täystyöllisyyteen ole enää paluuta. Kyse on toimeentulon ja koko elämäntilanteen epävarmuudesta, jota entistä useammat kokevat. Olemme yhteiskuntamme armoilla.

Mistä sana prekariaatti tulee? Prekariaatti tulee latinan sanasta *precarius*, joka viittaa armoilla olemiseen ja rukoilemiseen. Prekariaatista puhuttaessa viitataan usein epävarmuuteen, turvattomuuteen, muuttuvuuteen, väliaikaisuuteen ja hetkellisuuteen. Englannissa käsite esiintyy yleisesti adjektiivina *precarious*, joka viittaa epävarmuuteen ja vaarallisuuteen. Ajatus armon anomisesta on englannissa eriytynyt sanaan *pray*, joka myös juontaa precariukseen. (Korhonen, Peltokoski & Saukkonen 2009, 13.)

Prekariaattiin kuuluviksi katsotaan henkilöt, jotka **eivät ansaitse toimeentuloaan vakituudessa ja pysyvässä palkkatyösuhteessa**. Prekariaattiin kuuluvat henkilöt voivat hankkia toimeentulonsa joko palkansaajina tai yrittäjinä, mutta myös yhdistämällä ne molemmat keskenään. Lisäksi prekariaattiin voidaan lukea myös apurahan-saajat. He ovat enimmäkseen tutkijoita, jotka työskentelevät apurahan turvin.

Palkansaajaprekariaatti ansaitsee toimeentulonsa työskennellen toisen palveluksessa niin sanottujen epätyypillisten, katkonaisten tai ennakoimattomien työsuhteiden avulla. Heillä ei ole riittäviä säännöllisiä palkkatuloja. Prekaari työ voi olla esimerkiksi matalapalkka-alalla työsuhteessa tehtävää osa-aika työtä tai nollatuntisopimuksella tehtäviä pätkätöitä. Korkeakoulutetut työskentelevät ehkä henkilöstövuokrausfirmojen kautta, mutta vain silloin tällöin, kun työtä sattuu olemaan tarjolla. Vailla vakituista virkaa olevat opettajat hankkivat toimeentulonsa tekemällä eripituisia määräaikaisia sijaisuuksia, sillä prekaarin työn saatavuus on kausiluonteista ja satunnaista. Palkansaajaprekariaatin toimeentulo saattaa näin ollen ajoittain olla hyvinkin vaikeaa, jolloin sitä joudutaan täydentämään sosiaaliturvajärjestelmän avulla.

Prekaaria työtä voidaan tehdä paitsi palkansaajana, myös yrittäjänä. Monet prekariaattiin kuuluvat palkansaajat hankkivat lisätuloja sivutoimisella tai osa-aikaisella yrittäjätoiminnalla. Prekariaattiin kuuluvat yksinyrittäjät saattavat työskennellä yhteisöllisissä työtiloissa tai kotona, esimerkiksi tekemällä etätöitä digitaalisten alustojen kautta. Heitä työskentelee myös työosuuskunnissa ja startup-yrityksissä. Toimeentuloa he saattavat joutua keräämään useista erilaisista tulonlähteistä samanaikaisesti, sillä ilman vakinaista työpaikkaa heillä ei ole riittäviä säännöllisiä työtulojakaan. (Nuutinen 2017, 7 – 11.)

Yrittäjämuotoista prekaaria työtä tehdään usein yksittäisinä keikkoina tai toimeksiantoina, kuten esimerkiksi freelancereina toimivat yrittäjät tekevät. Freelancerit voivat laskuttaa palkkionsa joko oman yrityksensä kautta tai suoraan omiin nimiinsä, yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Prekariaattiin kuuluviksi voidaan laskea monet muutkin pienyrittäjät, jotka saavat yritystoiminnastaan tuloja liian vähän tai vain epäsäännöllisesti. He voivat olla esimerkiksi konsultteja, muusikoita, toimittajia, fysioterapeutteja, kirvesmiehiä, siivoojia tai kuorma-auton kuljettajia. Tällaisia yksinyrittäjiä kutsutaan joissakin yhteyksissä myös itsensätyöllistäjiksi tai pakkoyrittäjiksi, jos he mieluummin haluaisivat ansaita toimeentulonsa harjoittamalla ammattiaan toisen palveluksessa, kuin itsenäisenä yrittäjänä. (Andersson & Kontula 2016, 3 – 8.)

Prekarisaatio on ilmiö, joka yhdistää Vasemmiston ja pienyrittäjät. Varsinkin yksinyrittäjinä toimivista yksityisistä elinkeinonharjoittajista merkittävän suuri osa voidaan määritellä kuuluviksi prekariaattiin. Vasemmistoliitto puolustaa prekariaatin toimeen-

tuloa ja hyvinvointia yhteiskunnassamme muita puolueita kiihkeämmin. Nimenomaan prekariaatin rajapinnalla Vasemmisto ja pienyrittäjä voivat näin kohdata toisensa.

Vasemmistoliiton puheenjohtaja Paavo Arhinmäki muistutti Vaasassa monien itsensä työllistäjien ja pienyrittäjien olevan samassa asemassa perinteisten duunareiden kanssa. – Epävarmuus toimeentulosta, pienet palkat ja pitkät työpäivät yhdistävät. Arhinmäki puhui Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän kesäkokouksessa. Hän vaati nykyistä vahvempaa lainsäädäntöä, jotta omalla työllään elävät yrittäjät voisivat toimia tasavertaisina suhteessa suurten pääomien hallitsemiin yrityksiin. Hän esitti myös kansainvälisiä sopimuksia, jotka estävät hyvinvointivaltioiden rahoituspohjaa kalvavat veroparatiisit, joita suuryritykset ja suuri pääoma käyttävät siekailematta hyväkseen. Lisäksi tarvitaan Arhinmäen mukaan käytännön parannuksia yrittäjien jokapäiväiseen arkeen. Keskeisimpänä hän piti yrittäjien sosiaaliturvan parantamista muun muassa työttömyysturvan piirin pääsyä helpottamalla. (Kansan Uutiset 2010.)

3 PROSESSIN KUVAUS

Tämä opinnäytetyö on lähestymistavaltaan kvalitatiivinen tutkimus. Vaikka tutkimusprosessiin sisältyy myös kvantitatiivisia piirteitä, on tutkimusote kokonaisuutta katsottaessa selkeästi kvalitatiivinen. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 25 – 33). Tutkimusstrategiana olen soveltanut kehittämistutkimuksen menetelmiä, sillä tarkoituksena on ollut sekä kehittää että tutkia samanaikaisesti. Tutkimusstrateginen lähestymistapa sisältää myös toimintatutkimukselle tunnusomaisia piirteitä, kuten toiminnan ja tutkimuksen samanaikaisuuden ja osallisuuteeni hankkeeseen sekä tutkijana että toimijana. Sekä kehittämistutkimuksen että toimintatutkimuksen tavoitteena on saavuttaa tutkimuksesta välitöntä käytännöllistä hyötyä. (Heikkinen 2010, 214; Kananen 2012, 41 – 44.)

Kehittämistutkimuksella ei ole omaa metodologiaa ja aineiston keräämisen menetelminä voidaan käyttää sekä laadullista että määrällistä tutkimusta. Usein kehittämistutkimukset, kuten tämäkin, ovat monimetodinen sekoitus niitä molempia. (Kananen 2012, 15 – 28.) Olen kerännyt tutkimusaineiston käyttämällä sekä laadullisia (osallistuva havainnointi, haastattelu) että määrällisiä (strukturoidu kysely) menetelmiä mutta analysointi on suoritettu molempien osalta kvalitatiivisesti. Tutkimusmenetelmien käytön on Aaltolan (2010, 23) mukaan oltava joustavaa ja laaja-alaista, kun tutkitaan yksilöitä, joilla on inhimillisiä erityispiirteitä, kuten yrittäjillä toki on. Opinnäytetyöni ete-

nee kehittämistutkimuksen etenemiskaavaa noudattavana prosessina; ongelman määrittelystä, tutkimisesta ja analysoinnista edetään ratkaisun esittämiseen, testaamiseen ja muokkaamiseen, jonka jälkeen esitetään johtopäätökset. Kehittämistutkimuksen ja toimintatutkimuksen prosessikaaviot ovat keskenään lähes samanlaiset. (Kananen 2012, 53.)

Lukuun ottamatta toimintatutkimukselle ominaisen intervention puuttumista tutkimusstrategiani sisältää myös Heikkisen (2010, 227) määrittelemät toimintatutkimuksen edellytykset. Olen toiminut osallistuvana tutkijana Vasemmistossa, kun olemme yhdessä reflektoineet ja kehittäneet toimintaamme. Olemme analysoineet taustaa ja kehitelleet ratkaisuja tavoitteiden saavuttamiseksi. Olemme tuottaneet uutta tietoa toiminnasta keskustelemalla siitä ja kokeilemalla sitä käytännössä. Toiminnasta kertynyttä uutta tietoa on rinnastettu aikaisempaan ja saatettu julkiseksi myös yhteisöme ulkopuolella. Kuten kehittämistutkimuksessa, myös toimintatutkimuksessa voidaan käyttää välineinä monia erilaisia tutkimusmenetelmiä sekä aineiston keräämisessä, että analysoinnissa. (mt., 214 – 227.)

Opinnäytetyöni voidaan teoreettisesti jaotella kahteen osaan; a) *tiedonkeruun osuuteen* eli tutkimusaineiston hankkimiseen, jonka toteutin käyttämällä tutkimusmenetelminä kyselyjä, haastatteluja ja havainnointia, sekä b) *toiminnalliseen osuuteen*, joka koostui Kirjantalolla Helsingissä toteutusta Yrittäjäseminaarista ja vaalikampanjoinnista 2017 kuntavaalien yhteydessä. Sekä tiedonkeruun että toiminnallisen osuuden yhteydessä toteutetussa kehittämishankkeessa oli tarkoituksena levittää tietoa Vasemmiston yrittäjäystävällisyydestä. Opinnäytetyöprosessi alkoi tiedonkeruuvaiheella. Prosessin edetessä tiedonkeruu ja toiminnallinen osuus tapahtuivat kuitenkin käytännössä päällekkäin, sillä hankin lisää tutkimusaineistoa myös kehittämishankkeen toteutuksen yhteydessä.

Tiedonkeruun tarkoituksena oli selvittää, millaista tukea mikroyrittäjien luokkaan kuuluvat pienyrittäjät haluaisivat saada yhteiskunnalta ja tarjoaako Vasemmistoliitto heille tällä hetkellä sitä mitä he kokevat tarvitsevansa. Hankin tietoa aluksi kyselyjen ja haastattelujen avulla. Valtakunnallisten yleisten teemojen lisäksi käsittelin Helsingin kunnallispoliittisia asioita. Lisäksi selvitin sitä, mikä on nykypäivänä mikroyrittäjien käsitys Vasemmistoliitosta heidän etujensa ajajana. Tietävätkö mikroyrittäjät, että

Vasemmistoliitto ajaa heidän etujaan ja on heidän puolellaan? Vaikuttaako se jotenkin heidän äänestyskäyttäytymiseensä?

Toiminnallinen osuus koostuu kuntavaalikampanjoinnin osana järjestämäni yrittäjäseminaarin yhteyteen rakennetusta, useista pienistä palasista koostuvasta kehittämissankkeesta, jonka avulla pyritään vastaamaan mikroyrittäjyyden haasteeseen ja maastouttamaan Vasemmistoliiton pienyrittäjäohjelmaa kentälle, toimijoiden keskuuteen. Kehittämissankkeen tarkoituksena on ollut levittää sekä pienyrittäjien että muunkin kansan keskuuteen tietoisuutta Vasemmiston yrittäjäystävällisyydestä ja siitä, mitä Vasemmistolla on tarjota pienyrittäjille.

3.1 Tiedonkeruun lähtökohdat

Aineistonkeruumenetelmänä kyselylomake on eräs perinteisimmistä tavoista ja sen käyttö on Vallin (2010, 103) mukaan perusteltua myös ihmistieteissä. Kyselylomaketutkimus jonka tutkimusasetelmana on poikittaistutkimus, sopii hyvin varsinkin tutkittaessa jonkin ilmiön esiintyvyyttä, eikä niinkään sen syitä ja seurauksia. Poikkileikkausaineiston avulla on mahdollista saada tietystä ilmiöstä tarkkaa tietoa keräämällä aineistoa samaan aikaan useilta vastaajilta. (Vastamäki 2010, 128.) Olisi vaikea löytää toista menetelmää, jonka avulla olisi mahdollista kerätä yhtä paljon tietoa samanaikaisesti niin suurelta joukolta vastaajia. Siinä mielessä kyselylomake on tehokkuudessaan ylivoimainen väline tutkimusaineiston keräämisessä. Kehittämistutkimuksessa kyselylomake sopii mielipiteiden kartoittamiseen Kanasen (2012, 121) mukaan varsinkin kehittämissanketin alku- ja loppumittauksissa.

Kyselyä suunnitellessani ensimmäisenä ongelmana tuli vastaan se seikka, että terminologia on sekavaa ja moninaista. Millä nimityksellä kutsuisin pienyrittäjiä? Tunnistavatko he itsensä mikroyrittäjiksi tai ovatko koskaan kuulleetkaan nimitystä itsensätyöllistäjä? Päädyin valitsemaan kyselylle otsikon ”Mielipidekysely pienyrittäjäpolitiikasta 2017”. Halusin otsikon avulla viestittää, että kysely on tarkoitettu kaiken tyyppisille erilaisille pienyrittäjille. Ei ainoastaan freelancereille ja muille yksinyrittäjille mutta ei myöskään ainoastaan kivijalkayrittäjille tai liikkeen harjoittajille, vaan kaikille heille, yritysmuodosta ja henkilöstön määrästä riippumatta. Arvelin että termi ”pienyrittäjä”

on mahdollisimman tuttu sana kaikille ja käsitteenä myös riittävän laaja, joten tuon nimikkeen alle mahtuivat kaikki sellaiset yrittäjät, joiden mielipiteitä halusin kerätä tutkimusaineistoksi.

Kyselyn laadinta ja vastausten kerääminen on tehty tietoverkossa anonyyminä kyselynä Webropol 3.0 ohjelmiston avulla. Laadittuani kyselystä ensimmäisen version teetin koekyselyn, johon vastasi 10 henkilöä. Sain heiltä runsaan määrän monipuolista ja arvokasta palautetta, jonka perusteella muokkasinkin kyselyä. Koekyselyn vastaukset eivät sisälly aineistoon. Saadun palautteen perusteella vastaamiseen kului aikaa keskimäärin 10 – 15 minuuttia ja kyselyä pidettiin selkeänä, joskin hiukan pitkänä. Koekyselyn perusteella kysymyksissä ei ilmennyt tulkinnanvaraisuusongelmia.

Tavoittelin mahdollisimman kattavaa kysymyspakettia ja käytin siksi kysymysten suunnittelun lähtökohtana kolmentyyppistä aineistoa. Ensinnäkin Vasemmistoliiton 2010 julkaisemaan pienyrittäjäohjelmaa, jonka pohjalta laadin kysymyksiä. Kysyin pienyrittäjien mielipidettä kaikilta niiltä aihealueilta, joita siinä on käsitelty. (Vasemmistoliitto 2010.) Toiseksi laadin kysymyksiä Suomen Yrittäjien aikaisemmin toteuttamien tutkimusten (Kujala, Kallama & Heinonen 2016) ja Helsingin kaupungin yrityspoliittisen strategiaohjelman perusteella. (Helsingin kaupunginhallitus 2015.) Kolmantena lähtökohtana käytin kysymysten suunnittelun perustana omia kokemuksiani pienyrittäjyyden arjesta.

Kyselyn ensimmäisessä osassa kartoitetaan vastaajien taustaa ja yrittäjäkokemusta. Seuraavaksi kysytään niitä syitä jotka vaikuttavat yrittäjäksi ryhtymiseen ja sen jälkeen omana osionaan käsitellään uuden työntekijän palkkaamiseen liittyviä haasteita. Poliittisiin mielipiteisiin ja äänestyskäyttäytymiseen liittyvän kysymyksen jälkeen esitettiin sekalaisia väittämiä, jotka liittyvät pienyrittäjyyteen joko Helsingissä tai yleisellä tasolla (liite 1). Kyselyn lopussa kysyttiin vastaajien kiinnostusta Vasemmiston Yrittäjäklubin mahdollista tulevaa toimintaa kohtaan ja annettiin mahdollisuus ilmoittaa yhteystietonsa, jos halusi ”osallistua tutkimuksen jatkovaiheeseen” eli saada kutsun yrittäjäseminaariin jossa ryhmähaastattelussa pureudutaan yrittäjyyden haasteisiin tarkemmin. Tämän kysymyksen tarkoituksena oli kerätä yhteystietoja kehittämishankkeen seuraavia vaiheita varten kyselylomaketta hyödyntäen, vaikka kysely olikin

anonyymi. Yhteystietojen ilmoittaminen kyselyn lopussa oli luonnollisesti täysin vapaaehtoista, eikä se ollut edellytyksenä kyselyyn osallistumiselle.

3.2 Seminaarin järjestelyt

Opinnäytetyöni kehittämiskysymyksenä on selvittää sitä, miten Vasemmiston toimintaa voidaan kehittää vastaamaan pienyrittäjyyden haasteisiin. Teoreettisena lähtöoletuksena on se, että eräänä keinona voisi olla Vasemmiston ja pienyrittäjien välisen yhteistyön ja vuorovaikutuksen lisääminen. Tätä tarkoitusta varten toteutettiin Helsingissä 26.3.2017 Kirjantalon juhlasalissa Yrittäjäseminaariksi nimetty tilaisuus, jossa käsiteltiin nykypäivän yrittäjyyden haasteita vasemmistolaisesta näkökulmasta. Yrittäjäseminaarin pilotoinnin kautta oli mahdollista kokeilla käytännössä yhteistyön rakentamista Vasemmiston ja pienyrittäjien välille.

Tilaisuuden järjesti ajatuspaja Vasemmistofoorumi yhteistyössä Kantakaupungin Vasemmiston kanssa. Helsingin Vasemmistoliiton piirijärjestöön kuuluu 21 puolueosastoa ja Kantakaupungin Vasemmisto on niistä yksi – olen ollut kyseisen puolue osaston jäsen tätä kirjoittaessani jo lähes kahden vuoden ajan. Kantakaupungin Vasemmiston johtokunta, useat jäsenet ja osaston kuntavaaliehdokkaat tulivat heti alusta lähtien mukaan seminaarin suunnitteluun ja olivat aktiivisesti mukana myös seminaarin ennakkomarkkinoinnissa ja myös toimitsijoina sen varsinaisessa toteutuksessa. Itse osallistuin seminaarin järjestelyihin paitsi puolueen verrattain uutena ja kokemattomana jäsenenä, myös osallistuvan tutkijan roolissa tutkimusaineistoa keräten.

Yrittäjäseminaarin vastuullisena järjestäjänä toiminut Vasemmistofoorumi ry on poliittinen ajatuspaja, jonka yhteisöjäseniä ovat Vasemmistoliitto rp, Yrjö Sirolan Säätiö ja Kansan Sivistystyön Liitto. ”*Foorumi muun muassa julkaisee Peruste-lehteä neljästi vuodessa sekä kirjallisuutta, järjestää seminaareja ja keskustelutilaisuuksia poliittisyhteiskunnallisista aiheista sekä tuottaa soveltavaa tutkimusta.*” (Vainikainen 2014, 10.) Yrittäjäseminaarin järjestäminen sopikin erityisen hyvin juuri Vasemmistofoorumin toimenkuvaan, sillä kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman mukaisesti sen toiminnan lähtökohtana on tuoda uutta sisältöä poliittiseen keskusteluun (mt., 10).

Seminaarilla oli tärkeä rooli opinnäytetyöni toiminnallisessa osuudessa ja kolme eri tarkoitusta. Ensinnäkin sen päätarkoituksena oli koota yhteisen pöydän äärelle pienyrittäjiä ja kuntapäättäjiä keskustelemaan siitä, mitä pienyrittäjät toivovat Vasemmistolta ja kunnallispolitiikalta. Päätavoite oli luoda kontakteja heidän välilleen ja avata väylä yhteistyölle, toteuttaa kohtaaminen. Toisekseen seminaarin tarkoituksena oli lisätä tilaisuuteen osallistuneiden Helsingin Vasemmiston kuntapäättäjien ja kuntavaaliehdokkaiden ymmärrystä yrittäjyyden haasteista. Että he osaisivat entistä paremmin auttaa pienyrittäjiä poliittisen päätöksenteon kautta, ja että he saisivat suoraan yrittäjiltä itseltään kuulla mitä yrittäjät haluavat. Seminaariin osallistui useita Helsingin Vasemmiston kuntavaaliehdokkaita. Myös seminaarin yrittäjätaustaiset panelistit olivat ehdolla 2017 kuntavaaleissa Helsingissä. Kolmantena tarkoituksena oli lisätä Vasemmiston kannatusta kuntavaaleissa 2017 pienyrittäjien keskuudessa. Henkilökohtaisia kutsukirjeitä seminaariin lähetettiin sähköpostitse, seminaarin mainoksia jaettiin suoraan käteen paperiversioina (liite 2) ja levitettiin sosiaalisessa mediassa. Näin äänestäjien keskuuteen levitettiin tietoa siitä, että Vasemmisto vilpittömästi hyväksyy yrittäjyyden ja aidosti toimii yrittäjien hyväksi.

Seminaarin ohjelma suunniteltiin kaksivaiheiseksi: ensimmäinen puoliaika workshop-tyyppistä keskustelua teemapöydissä, pienen kahvitauon jälkeen toisella puoliajalla asiantuntijapaneeli. Heti saapuessaan osallistujat valitsivat itselleen mieleisen teemapöydän workshop-työskentelyä varten. Keskusteluryhmät olivat kooltaan noin 4 – 6 hengen ryhmiä, joten kaikki pääsivät ääneen. Keskustelu annettujen teemojen ympärillä oli vilkasta. Ryhmien vetäjät kirjasivat paperille keskusteluissa esiin nousevia asioita ja kysymyksiä. Seuraavaksi näitä workshop-työskentelyn tuloksia käytettiin paneelikeskustelun aiheina. Osallistujat saivat esittää panelisteille myös lisäkysymyksiä ja tilaisuus päätettiin loppukeskusteluun.

Lisäksi yrittäjäseminaarin tarkoituksena oli palvella osaltaan myös opinnäytetyöni tiedonkeruuta, sillä valitsin seminaarin teemat (liite 3) mielipidekyselyn esianalyysin perusteella syventämään kyselyn antamaa tietoa. Vaikka varsinainen opinnäytetyöprosessi koostui osittain toisistaan erillisistä osioista eli tutkimuksellisesta aineistonkeruusta ja toiminnallisesta kehittämisestä, ne kuitenkin tapahtuivat toistensa rajapinnoilla koko prosessin ajan. Seminaarin asiasisältöä on kuvattu seuraavassa luvussa tutkimusaineiston analysoinnin yhteydessä.

3.3 Vaalikampanjointi

Mitä suurempi Vasemmiston kannatus on äänestäjien keskuudessa, sitä enemmän Vasemmisto oletettavasti pystyy edistämään pienyrittäjyyden toimintaedellytyksiä, sekä kunnissa että valtakunnallisella tasolla. Kuntavaalien 2017 äänestyspäivä oli 9.4.2017. Kuntavaaliehdokkaana esiinnyin yrittäjän ammattinimikkeellä sekä virallisella ehdokaslistalla, että kaikessa muussa vaalimarkkinoinnissa, kuten metroasemien ja bussipysäkkien vaalimainosjulisteeissa sekä myös sanomalehdissä, sosiaalisessa mediassa ja lukuisissa sähköisissä vaalikoneissa joihin ehdokkuuteni aikana vastasin. Ehdokkuudellani halusin nostaa esiin sitä, että Vasemmistoliitolla on kuntavaaleissa ehdokkaana yrittäjiä ja siten edistää tämän opinnäytetyöni kehittämistehtävää. Helsingin Vasemmistolla oli näissä kuntavaaleissa täysi 127:n ehdokkaan lista. Heistä viisi muuta ehdokasta itseni lisäksi käyttivät vaaleissa yrittäjän statusta ja esiintyivät yrittäjinä. (Helsingin Vasemmisto 2017.)

Kantakaupungin Vasemmiston kuntavaaliehdokkaat

Helsingin Vasemmiston vaaliteemoja
 Sosiaali- ja terveyspalvelut kuntoon
 Tukea työlle ja toimiva elinkeinopolitiikka
 Kaikille oikeus hyvään asumiseen
 Edullinen joukkoliikenne ja toimiva kevyen liikenteen verkosto
 Tasa-arvoista kasvusta ja lelutusta
 Kulttuuri ja liikunta kuuluvat kaikille
 Ympäristö ja ihmisoleudet huomioitava kaikissa päätöksissä

Minna Mirha
 käsikirjoittaja,
 lähihoitajaopiskelija
 Herttoniemi
 Mielen- ja päihde-
 palvelut kuntoon. Ihmisar-
 voinen hoito kaikille. Työstä
 palkkaa myös taiteenteki-
 jöille.
Inhimillinen kotikaupunki!
 facebook.com/vaalit2017minnamirha

Mikko Pöri
 FM, Chief Technology Officer
 Punavuori
 Helsinki ei kehity itsestään.
 Paras tapa puolustaa
 hyvinvointipalveluita on
 kaupungin kilpailukyvyistä
 huolehtiminen.
**Hyvinvointi on
 kilpailukykyä**
 mikkopori.fi

Panu Mustonen
 filyo,
 liiketoiminta-analyttikko
 Munkkiniemi
 Helsinki elää työstä.
 Helsingissä työskentelevällä
 pitää olla varaa myös asua
 Helsingissä.
Tehdään Stadista reilu!
 panumustonen.fi

Pia Rouhiainen
 Yrittäjä, opettaja,
 aikuisopiskelija, Pakila
 Arvokas vanhuus omassa
 kodissa edellyttää uusia rat-
 kaisuja kotihoitoon. Pääkau-
 pungin arvokkuus säilyte-
 tään vain viisailla päätöksillä.
**Rikkautta, jolla
 on arvoa!**

Outi Alanen
 näyttelijä, lähihoitaja,
 ensihoitaja amk
 Eira
 Narsismiepidemia, hyvä
 veli -verkostot ja vallan
 väärinkäyttö tuhoaa
 maailmaa.
**Myötätunto ja
 rakkaus pelastaa.**
 outialanen.fi

Katja Niemi
 elokuvaohjaaja,
 käsikirjoittaja
 Ullanlinna
 Kulttuurin ja taiteen
 itsemääräyksen puolesta
 - itsensätyöllistäjän asiasta.
**Helsingistä
 taiteen työssä!**
 kuntavaaliehdokas.fi/katjanieni

Olga Zamurovic
 MA of Dramatic Arts
 Punavuori
 No cuts, no privatizations
 - defend democracy!
 Invest in public services and
 guarantee jobs for all.
 Close the gender pay gap,
 gender-sensitive policies
 Socialist values to the top of
 priorities!
 kuntavaaliehdokas.fi/olgazamurovic

Riikka Aurava
 äidinkielen ja kirjallisuuden
 lehtori, omaishoitaja
 Kruununhaka
 Homekoulu historiaan,
 opetusryhmät pienemmiksi.
 Kun pidämme huolta
 lapsista, säästämme
 samalla rahaa.
 riikkaaurava.fi

Kuva 2. Kantakaupungin Vasemmiston kuntavaaliehdokkaita yhteisessä vaalimainoksessa. Ehdokkaan nimen ja äänestysnumeron lisäksi kuntavaalien ehdokasesitteissä käytetään usein markkinointikeinoina ehdokkaan ammattia tai tittelä.

Kunnallisalan kehittämissäätöön tuoreessa tutkimuksessa Suomen kuuden suurimman eduskuntapuolueen jäsenrakenteita ja jäsenten sosiaalisia verkostoja tutkittaessa on todettu, että vain 7 % Vasemmistoliiton jäsenistä on yrittäjiä. Se on muihin puolueisiin verrattuna erittäin vähän. Vasemmistoliiton kannattajien kohdalla tehdään todellinen pohjanoteeraus, sillä Vasemmistoliiton kannattajista on yrittäjiä ainoastaan yksi prosentti. (Koiranen, Koivula, Saarinen & Räsänen 2017, 29 – 30.) ”Tämä tutkimus on aineistoiltaan ainutlaatuinen myös kansainvälisesti arvioituna. Vastaavaa yli 12 000 puoluejäsenvastaajan vertailuaineistoa ei ole kerätty Suomessa koskaan aikaisemmin” (mt., 7). Kyseisen tänä vuonna julkaistun – ja ilmeisesti sangen merkittävän – tutkimusraportin perusteella päättelen osuneeni oikeaan siinä asiassa, että Vasemmistolla ei ole yrittäjätaustaisia jäseniä ja vaaliehdokkaita läheskään riittävästi.

Kuva 3. Ehdokasmainos. Koko A5.

Kuva 4. Vaalijulistelehti. Koko 61 x 91 cm.

Helsingin Vasemmiston ja Kantakaupungin Vasemmiston laatiman vaalimateriaalin lisäksi suunnittelin myös nelisivuisen A5-kokoisen ehdokasmainoksen, jonka takasivun (kuva 3) käytin Vasemmiston yrittäjäyhteisön mainostamiseen. Mainoksia jaettiin Helsingissä erilaisissa vaalitapahtumissa, keskustelutilaisuuksissa, yleisötapahtumissa, vaaliteltoilla ja markkinoilla. Ehdokasmainosten lisäksi painatettiin samalla yrittäjäyhteisöllä myös julisteen (kuva 4) vaalikampanjointia varten. Sitä käytettiin rekvisiittana ulkotiloissa useissa vaalitapahtumissa.

Kokonaisuudessaan vaalikampanja oli kiihkeä, nopea ja rankka projekti joka tempaisi mukaansa yllättävän voimakkaasti. Tutkimuskysymykseni kannalta kuntavaalikampanja oli kontekstina erinomainen. Osallistumalla kampanjointiin Vasemmistoliiton ehdokkaana pystyin hankkimaan tietoa siitä, miten yrittäjyyteen suhtaudutaan vasemmistolaisten aktiivitoimijoiden keskuudessa ja myös siitä, miten äänestäjät suhtautuvat vasemmistolaisiin kuntavaaliehdokkaisiin jotka kampanjoivat yrittäjyyden asialla kuntavaaleissa. Ehdokkaan roolissa pääsin kokemaan ilmiön myös sisältä päin, en ainoastaan ulkopuolisena tarkkailijana.

4 TULOKSIA JA TULKINTAA

Kehittämistutkimuksen tarkoituksena on tuottaa käyttökelpoisia ratkaisuja ja käytännössä testattuja menetelmiä. Tutkimuksen edetessä olen tehnyt tutkimuksen ongelmaan liittyvää täsmennystä ja arvioinut tutkimuksen sisällöllistä etenemistä jatkuvasti matkan varrella laadullisen tutkimuksen periaatteiden mukaisesti (Grönfors 2010, 156, 165 – 167; Hirsjärvi & Hurme 2001, 51 – 153). Olen analysoinut aineistoa tutkimuksen edetessä ja kehitellyt ajatuksia eteenpäin. Tässä analyysiosassa nostan aineistosta esiin joitakin osa-alueita, joita pidän merkityksellisenä asian eteenpäin viemisen kannalta. Aluksi esittelen mielipidetutkimuksen aineistoa ja tuloksia. Yrittäjäseminaarin analysoinnin tulokset kuvailen lähinnä tulkinnan kautta ja vaalikampanjoinnin kohdalla esittelen toteutunutta toimintaa ja erityyppisten aineistojeni tuloksia yhdistävää tulkintaa.

Olen pyrkinyt säilyttämään tekstissä Grönforsin (2010, 169) ohjeiden mukaan sekä osallistumiseen ja havainnointiin perustuvan henkilökohtaisen otteen, että autenttisuuden. Kirjoittajan tulee hänen mukaansa olla kuin tulkki, joka tulkitsee asiaa kolmannelle osapuolelle mutta samalla myös tutkimuksen subjekti oman vuorovaikutuksensa ja analyttisen roolinsa kautta. Olen sisällyttänyt analyysiosaan myös metodista keskustelua, että lukijalla olisi mahdollisuus itsenäisesti arvioida sekä tutkimuksen tuloksia, että niiden luotettavuutta. (mt., 169 – 170.)

4.1 Mielipidekysely pienyrittäjäpolitiikasta

Toteutin kyselyn sähköisenä Webropol-kyselyohjelmiston avulla. Tietokoneen välityksellä verkossa toteutettujen kyselyiden vastausprosentit ovat alhaisemmat kuin perinteisissä posti- tai kirjekyselyissä, sillä kaikki eivät ole tottuneita tietokoneen käyttäjiä (Valli 2010, 113 – 114; Kananen 2012, 134 – 135). Sain sähköiseen kyselyyn yhteensä 74 vastausta. Suhteessa helsinkiläisten pienyrittäjien määrään vastauksia saapui vähän mutta tutkimuskysymykseeni ja tutkittavaan asiaan nähden vastausten määrää voidaan Vallin mukaan (2010, 113 – 114) kuitenkin pitää riittävänä.

Olen analysoinut aineiston manuaalisesti Webropol-ohjelmiston tuottamien raporttien avulla ja käyttäen laadullisia analysointimenetelmiä. Vastaukset olivat yhdensuuntaisia verrattuna aikaisempaan tutkimustietoon, vaikka tilastollisten analyysien käyttäminen ei aineistoni kohdalla ollut mahdollista havaintoyksiköiden määrästä, kyselyn mitta-asteikoista ja otantamenetelmistä johtuen (Kananen 2012, 121 - 135) sillä keräsin aineiston harkinnanvaraisen ja teoreettisen otannan avulla.

Todennäköisyysotannan menetelmän käyttäminen ei ole tarkoituksen mukaista yritystutkimusta tehdessä. Käyttämäni monimutkainen otanta-asetelma ja kenties myös kyselyn pituus saattoivat lisätä valikoitumisharhan vaikutusta. (Tilastokeskus 2007, 56 – 61.) Kyselyn tuloksissa valikoitumisharha ilmenee esimerkiksi äänestysaktiivisuuden liittyvien kysymysten kohdalla. Grönlundin (2016, 65 – 66) mukaan edellisissä eduskuntavaaleissa keväällä 2015 oli kotimaan äänioikeutettujen äänestysaktiivisuus 70,1 prosenttia. Kuntavaaleissa äänestysaktiivisuus on yleensä vielä alhaisempaa; kuntavaaleissa 2017 äänestysprosentti oli 58,8. Mitattuna suhdeasteikolla 1 – 10 kyselyaineistoni antoi äänestysaktiivisuudelle kuntavaaleista lukeman 8,46 ja eduskuntavaaleista jopa 9,55. Molemmat lukemat ovat normaalia korkeampia verrattuna sekä koko maan kaikkien äänestyspiirien, että myös Helsingin vaalipiirin keskimääräiseen äänestysviikkauteen (Grönlund, Paloheimo & Wass 2005, 120 – 140).

Vaikka otantamenetelmä ei siis ollut satunnainen, sovelsin kuitenkin aineiston keräämisessä sekä ryväotannan, ositetun otannan, että kiintiöpoiminnan menetelmiä. Harkinnanvaraista otantaa käyttämällä halusin pyrkiä siihen, että kyselyyn vastaisi mahdollisimman erityyppisiä pienyrittäjiä. (Tilastokeskus 2007, 56 – 61; Valli 2010,

113 – 117.) Tulosten perusteella tämä onnistui mielestäni hyvin, sillä näytteestä tuli seuraavassa esitetyn mukaan melko kattava ja monipuolinen.

Taulukko 2. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma

Kaikki	74 kpl	100 %
alle 30 vuotiaat	13	17,6%
30 – 45 vuotiaat	31	41,9%
46 – 60 vuotiaat	22	29,7%
yli 60 vuotiaat	8	10,8%

Kyselyyn vastanneet jakautuivat tulosten analysoinnin kannalta riittävän tasaisesti eri ikäryhmien välille (taulukko 2). Vastaajan ikä ja kokemusvuodet yrittäjyydestä eivät kuitenkaan korreloineet keskenään, sillä myös monet ikävuosiltaan vanhemmat vastaajat ilmoittivat toimineensa yrittäjinä vasta jonkin aikaa. Kyselyyn vastanneista 30 prosentilla oli takanaan yrittäjäkokeemusta 3 - 20 vuotta. Yli 20 vuoden yrittäjäkokeemus oli 11 prosentilla vastaajista. Vastanneista 59 prosentilla oli vasta alle 3 vuoden yrittäjäkokeemus takanaan. Enemmän kuin puolet vastaajista (62%) oli naisia ja vastaavasti alle puolet (36%) miehiä. Helsingin ilmoitti kotikunnakseen 77% kyselyyn vastanneista ja yritystoimintansa toimialueeksi Helsingin 80% vastanneista. Kuten olin toivonutkin, vastaajat edustivat monia erilaisia toimialoja (liite 7).

Taulukko 3. Vastanneiden yritysmuodot

Kaikki	73 kpl	
osakeyhtiö	37	50,7%
avoin yhtiö, osuuskunta tai kommandiittiyhtiö	9	12,3%
yksityinen elinkeinonharjoittaja	42	57,5%

E erityisen tyytyväinen olen siihen, että myös yritysmuodon osalta vastaajat jakautuivat tasaisesti. Vastanneista 63 prosenttia oli harjoittanut yhtiömuotoista yritystoimintaa toimiessaan yrittäjänä, kun taas 57 prosenttia oli harjoittanut yritystoimintaansa yksityisenä elinkeinonharjoittajana eli henkilöyrittäjänä ilman yhtiötä (taulukko 3). Muutama yrittäjä olivat tehneet kumpaakin. Lukemat ovat samansuuntaiset myös kysyttäessä sitä, toimivatko yrittäjät yksin vai onko heillä palkattuna työntekijöitä. Vastaajia

oli tässäkin asiassa melko tasaisesti molemmista ryhmistä (taulukko 4). Kyselyyn vastanneista noin 44 prosenttia oli työnantajayrittäjiä.

Taulukko 4. Henkilöstö yrittäjän lisäksi

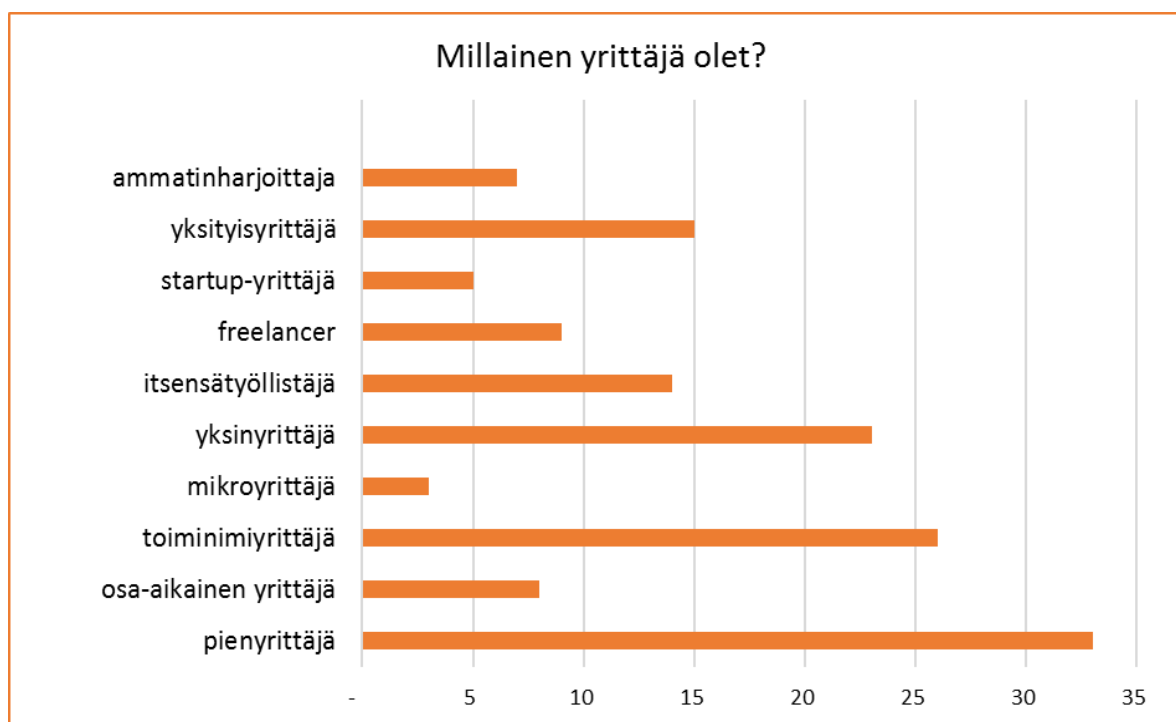
Kaikki	73 kpl	100 %
ei yhtään	41	56,2%
1 – 3 henkilöä	20	27,4%
4 – 6 henkilöä	8	10,9%
enemmän	4	5,5%

Hajautin otantaa jakamalla kyselyn julkista nettilinkkiä Helsingin Uusyrityskeskukseen ja Pienyrittäjän tuki -hankkeen avustuksella sekä sosiaalisessa mediassa useille erilaisille pienyrittäjäryhmille. Näiden kaikkien edellä mainittujen kautta kyselyyn tuli yhteensä 61 vastausta. Tuloksia tarkastellessa voidaan ottaa huomioon, että sosiaalisen median kautta jaettu julkinen kyselylinkki karsii automaattisesti pois suuren joukon potentiaalisia vastaajia jotka eivät sosiaalista mediaa laisinkaan käytä.

Lisäksi lähetin 50 sähköpostikyselyviestiä. Sähköpostikyselyistä alle puolet (23 kpl) lähetin tutuille ja tiedossani oleville pienyrittäjille, joiden sähköpostiosoitteen pystyin omien kontaktieni kautta saamaan selville. Aineiston vinoumaa välttääkseni valikoin vastaajat tasapuolisesti mahdollisimman monelta eri toimialalta. Loput sähköpostikyselyt (27 kpl) lähetin kaikille postinumeron 00180 alueella toimiville pienyrittäjille, joiden sähköpostiosoitteen pystyin internetistä löytämään. Sähköpostikyselylinkkien kautta saapui yhteensä 13 vastausta. Saattaa olla, että kyselyn suhteellinen pituus vähensi saatujen vastauksien määrää ja että vain eniten aiheesta kiinnostuneet jakoivat vastata loppuun saakka. Kokemuksesta tiedän, että pienyrittäjän tietokonepuhat saattavat keskeytyä asiakkaan kävellessä ovesta sisään, ja kerran avatut sähköpostit on helppo unohtaa.

Suurin osa vastanneista määritteli itsensä pienyrittäjäksi (kuvio 1). Monet ilmoittautuivat myös toiminimiyrittäjäksi, yksinyrittäjäksi ja yksityisyrittäjäksi. Muut nimikkeet olivat vähemmän suosittuja. Aineiston perusteella voidaan myös todeta, että vaikka 41 vastaajaa kertoi toimivansa – kuten juuri yksinyrittäjät tekevät – ilman palkattua työvoimaa, vain 14 vastaajaa kutsui itseään itsensätyöllistäjäksi. Mielenkiintoisena hu-

miona pidän myös sitä, että vain kolme vastaajaa tunnisti itsensä mikroyrittäjäksi, vaikka lähes kaikki vastaajat (97%) virallisen määrittelyn mukaan kuuluvat nimenomaan mikroyrittäjien ryhmään, ellei heidän liikevaihtonsa tai taseen loppusumma ylitä 2 milj. euron rajaa. (Tilastokeskus 2017.)

Kuvio 1. Vastaajien ilmoittamat yrittäjyysnimikkeet

Tilastokeskuksen julkaisemassa Itsensäyöllistäjät 2013 -tutkimuksen raportissa todetaankin, että monet pienyrittäjät eivät itse tiedä minkä nimikkeen alle he kuuluvat tai mitä eri nimikkeillä tarkoitetaan. Tästä huolimatta Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksessa tilastoidaan ammattiasemat pelkästään henkilön oman ilmoituksen perusteella. Tilastoinnissa on ongelmia myös ammattiasemien luokitusjärjestelmän muuttumisen vuoksi. Ennen vuotta 2010 yksinyrittäjät luokiteltiin kaikkein yleisimmin ”pienyrittäjien johtajiksi” vaikka nimitys ei juurikaan vastannut heidän todellista työnkuvaansa. (Pärnänen & Sutela 2014, 7 – 14.) Sekä tutkijat että viranomaiset käyttävät lukuisia edellä mainittuja käsitteitä melko kirjavasti. Siksi on ymmärrettävää, etteivät kaikki yrittäjät tiedä mihin ryhmään kuuluvat. Kaikki eivät ymmärrä edes olevansa yrittäjiä. Myös useat tutkijat pitävät yrittäjyyden määritelmää epäselvänä ja kuvailevat tietyn tyyppisen yrittäjyyden kuuluvan palkkatyön ja yrittäjyyden välimaastoon, mutta ei selkeästi kumpaankaan ryhmään kuuluvaksi. (mt., 13 – 15.)

Entistä suurempi joukko kansalaisia kuuluu nykyään katkotyötä tekevään prekariaattiin. Monet heistä työskentelevät sekä palkansaajan että yrittäjän asemassa. Näin ollen heitä ei voi luokitella yksinomaan jompaankumpaan ryhmään kuuluviksi, kuten työvoimatutkimuksen tilastoissa on perinteisesti tehty. Perinteinen palkkatyö ei enää 2000-luvulle siirtymisen jälkeen ole ollut toimeentulon hankkimisen vallitseva muoto. Asiaa ei kuitenkaan voida ratkaista ottamalla käyttöön uusia käsitteitä tai määrittelemällä osa yrittäjistä itsensätyöllistäjiksi, sillä kapitalistiseen tuotantotapaan kuuluva selkeä ero työntekijän ja työnantajan välillä ei ole kadonnut minnekään. Olennainen asia on se, että toimeentulon ja työsuhteiden kysymykset erotetaan toisistaan yhteiskuntapolitiikassa ja sitä kautta määritellään työvoimapolitiikan rakenne uudestaan. (Kalela 2009, 289 – 295.) Välttämättä ei siis ole merkityksellä, millä nimityksellä pienyrittäjiä kutsutaan. On kuitenkin tärkeää osata erottaa yrittäjyys ja palkkatyösuhde toisistaan politiikassa, esimerkiksi sosiaaliturvaan liittyvissä kysymyksissä.

Seuraavaksi esittelen kyselyn tuloksia graafisten kuvaajien avulla. Laatumieni pylväsdiagrammien avulla voidaan kysymyksen asettelusta johtuen luotettavasti tarkastella vain kategoristen muuttujien keskinäisiä suhteita. Kysymyksissä on käytetty sekä järjestysasteikollisia että suhdeasteikollisia mitta-asteikkoja. Järjestysasteikolliset kysymykset on pisteytetty vertailun mahdollistamiseksi. Vastaajilla oli mahdollisuus olla vastaamatta kysymykseen, ja niin oli jonkin verran tapahtunutkin, mutta varsinaista eos-vaihtoehtoa ei ollut tarjolla. Näin ollen asteikon puoliväliin sijoittuneet vastaukset saattavat tarkoittaa jossain määrin myös eos-mielipidettä, mutta koekyselyn perusteella ne todennäköisesti tarkoittavat neutraalia suhtautumista asiaan. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 169 – 178; Kananen 126 – 128; Nummenmaa 34 – 38, 70 – 76.)

Mielipidekyselyn vastausten mukaan kolme merkittävintä syytä ryhtyä yrittäjäksi ovat halu oman ammatin itsenäiseen harjoittamiseen, yrittäjähenkisen luonne sekä toteutuskelpoinen ja innostava liikeidea (kuvio 2). Mielipidekyselyyn vastanneista pienyrittäjistä noin puolet (49%) oli sitä mieltä, että starttiraha kannustaa ryhtymään pienyrittäjäksi vain hyvin vähän tai ei lainkaan. Perustuloa kannatettiin enemmän. Ilmeisesti myös starttirahan tuomaa kilpailuetua pidettiin varsin mitättömänä, sillä suurin osa vastaajista (76%) oli sitä mieltä, että starttiraha ei edes vääristä kilpailua (liite 1). Kaikkein vähiten merkitystä yrittäjäksi ryhtymiselle arvioitiin olevan yrittäjien verotusta keventävällä yrittäjätulovähennyksellä (kuvio 2).

Kuvio 2. Yrittäjäksi ryhtyminen

Kyselyaineiston perusteella näyttääkin siltä, että yrittäjäksi ryhtymiseen vaikuttavat eniten yksilöstä itsestään johtuvat seikat, eivät niinkään ulkopuoliset tekijät. Halu oman ammatin itsenäiseen harjoittamiseen voidaan näin ollen tulkita vapauden tavoittelemiseksi. Yrittäjä haluaa kyllä tehdä työtä, lujastikin, mutta ei olla kenenkään käskytettävänä. Yrittäjähenkkinen luonne sisältää ajatuksen siitä, että yritteliäällä henkilöllä on sinnikkyyttä ja korkea sisäinen motivaatio tekemiseensä. Ulkoiset motivaatiotekijät kuten starttiraha ja verohelpotukset, tai muutkaan ulkoisiin resursseihin liittyvät tekijät eivät kannusta yrittäjyyteen yhtä paljon kuin oma motivaatio. Tätä näkökulmaa tukee myös Suomen Yrittäjien toteuttama melko tuore kysely, jossa 81% yksinyrittäjistä oli sitä mieltä, että ”Yrittäjyydessä tärkeintä on mahdollisuus toteuttaa itseään” (Hämeenniemi ym. 2016, 10). Oma aineistoni viestii samaa.

Vasemmistoliitto arvostaa aitoa yrittäjyyttä mutta vastustaa sitä, että työntekijän palkkasuhde muutetaan yritysmuotoiseksi työksi, jos se tehdään vastoin työntekijän omaa tahtoa (Vasemmistoliitto 2010). Kyselyn vastausten perusteella pakkoyrittäjyys ei kuitenkaan vaikuta kovin todennäköiseltä uhkakuvalta, joskin Pärnäsen & Sutelan (2014, 34 – 37) mukaan noin 7 prosenttia yksinyrittäjistä toimii yrittäjänä olosuhteiden

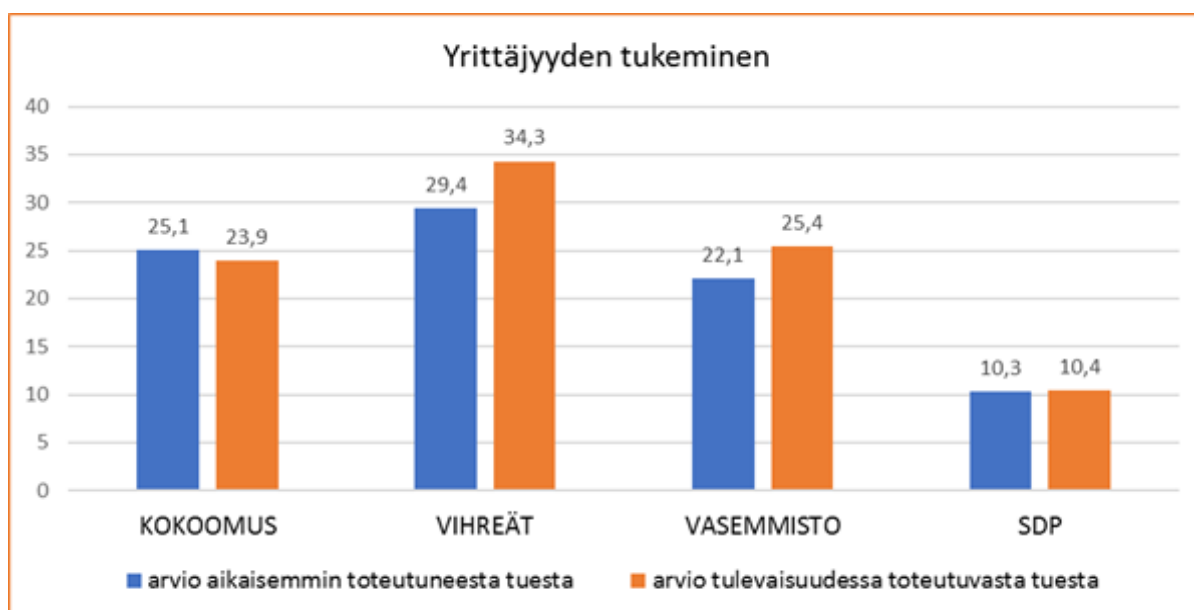
pakosta. Näennäisyrittäjyyttä tutkittaessa on noussut esiin seikkoja, joiden perusteella pakkoyrittäjyys saattaa tosin olla vieläkin vähäisempää (mt., 37 – 38).

Siirrytään seuraavaan asiaan (kuvio 3). Työllistämistä tuetaan monien erilaisten yritystukien avulla, mutta pienyrittäjät eivät tässä kyselyssä niitäkään arvosta kovin korkealle. Tärkeimmäksi syyksi työntekijän palkkaamiseen nousee lähes kaikkien pienyrittäjien mielestä yritystoiminnan laajentumisen aiheuttama työvoimantarve, joskin he ilmeisesti myös vastustavat kovasti työnantajavelvoitteiden hoitamiseen liittyvää byrokratiaa. Vastanneista 82% oli sitä mieltä, että byrokratian helpottaminen kannustaisi joko paljon tai erittäin paljon ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen. Sen perusteella voidaan päätellä, että yksinyrittäjät pitävät työnantajavelvoitteiden hoitamista byrokratian vuoksi liian raskaana tehtävänä, eivätkä kenties siitäkään syystä halua ottaa sitä vastuulleen.

Kuvio 3. Työntekijän palkkaaminen

Suomen yrityspolitiikka on kasvu- ja vientipainotteista. Suuryritysten ja pk-sektorin keskisuurten yritysten näkökulmasta katsottuna työehtolainsäätöä pidetään sekä talouskasvun että työllistämisen esteenä, joten sitä halutaan muuttaa joustavammaksi työntekijöiden oikeuksia heikentämällä. (Wahlroos 2015, 285 – 288; von Herten 2007, 142 – 146.) Kyselyyn vastausten perustella näyttää siltä, että pienyrittäjät ovat asiasta toista mieltä, sillä selkeästi jumbosijoille kyselyssä ovat jääneet uusien työntekijöiden nykyistä pidemmät koeajat, nykyistä matalammat tunti- ja kuukausipalkat sekä työntekijän irtisanomisen helpottaminen. Tästä voidaan päätellä, että pienyrittäjä ei halua heikentää työntekijöiden työehtoja, vaan ennemminkin kokonaan välttää koko työnantajana olemisen vastuulta. Pienessä yrityksessä työntekijät ja yrittäjät ovat läheisissä väleissä keskenään, jolloin yrittäjän velvollisuus huolehtia työntekijöiden toimeentulosta korostuu. Näin ollen pienyrittäjä saattaa välttää työntekijän palkkaamista myös siksi, että lisääntyvä vastuu muista rajoittaisi yrittäjän itsenäisyyttä ja omaa vapautta. Siirtykäämme nyt kuitenkin seuraavaksi tarkastelemaan kyselyyn vastanneiden pienyrittäjien näkemyksiä siitä, miten eri puolueet tukevat yrittäjyyttä.

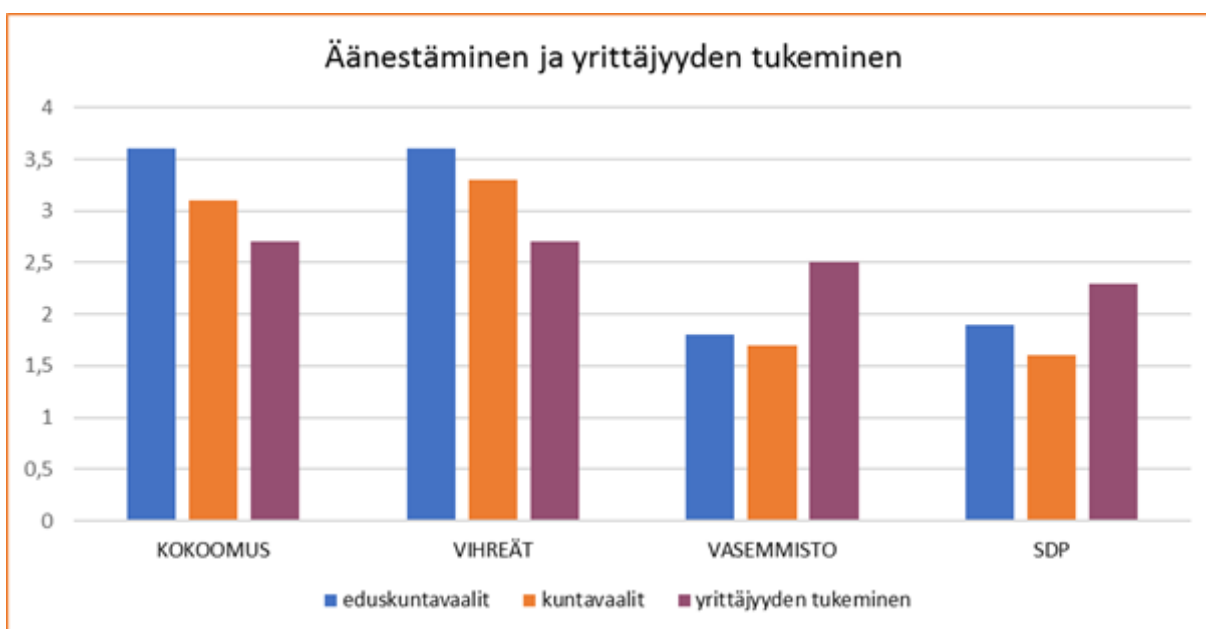

Kuvio 4. Vastanneiden arviot puolueiden tarjoamasta tuesta pienyrittäjille

Pienyrittäjiltä kysyttiin heidän mielipidettään siitä, minkä verran he arvelevat Helsingin suurimpien valtuustoryhmien tulevaisuudessa ajavan pienyrittäjien etuja ja minkä verran puolueet ovat heidän mielestään pyrkineet edistämään pienyrittäjien asemaa tähän asti. Yllä olevassa vertailussa (kuvio 4) esitettiin prosenttiosuuksiin on laskettu

mukaan 1 – 5 järjestysasteikolta ”paljon” ja ”erittäin paljon” vastaukset. Kyselyyn vastanneiden pienyrittäjien mielestä puolueiden välillä ei SDP:tä lukuun ottamatta näytä olevan kovin suurta eroa siinä, minkä verran ne tukevat pienyrittäjyyttä. Pienyrittäjyyden intressien ajamisen kannalta positiivisena tuloksena voidaan kuitenkin pitää sitä, että vastaajat uskoivat sekä vihreiden että vasemmiston ajavan heidän etujaan kuntatasolla tulevaisuudessa aikaisempaa enemmän. Muiden puolueiden kohdalla ei ollut nähtävissä vastaavaa uskoa positiiviseen kehitykseen.

Lisäksi kyselyssä kartoitettiin pienyrittäjien äänestyskäyttäytymistä. Äänestysaktiivisuuden lisäksi kysyttiin, minkä verran he ovat äänestäneet eduskuntavaaleissa Suomen kuutta suurinta eduskuntapuoluetta (keskusta, kokoomus, perussuomalaiset, SDP, vasemmisto, vihreät) ja kuntavaaleissa Helsingin neljää suurinta valtuustoryhmää (kokoomus, SDP, vasemmisto, vihreät). Seuraavassa kuviossa käytetyt muuttujat on pisteytetty korvaamalla järjestysasteikolliset muuttujat 1-5 vastaavilla lukuarvoilla keskiarvojen avulla tapahtuvaa vertailua varten (kuvio 5). Tällöin nähdään, että vaikka esimerkiksi vihreät ja vasemmisto vastanneiden mielestä tukevat pienyrittäjyyttä lähes yhtä paljon, on ero äänestyskannatuksessa niiden kohdalla suuri.

Kuvio 5. Äänestäminen suhteessa puolueiden pienyrittäjille tarjoamaan tukeen

Vastausten perusteella näyttää myös selvältä, että vastaajat äänestävät eniten kokoomusta ja vihreitä sekä eduskunta- että kuntavaaleissa (kuvio 5). Tulos on yhte-

neväinen aikaisemman tutkimustiedon kanssa. Työnantajien ja yritysten intressejä ovat Suomessa kaikkein näkyvimmin ajaneet nimenomaan keskusta-oikeiston puolueet. Varsinkin kokoomus on saanut osakseen paljon näkyvyyttä elinkeinoelämän edustajana. (Koiranen ym. 2017, 61 – 62.)

4.2 Yrittäjäseminaarin tuloksia

Yrittäjäseminaarin toteuttamisen tarkoituksena oli konkreettisen yhteistyön rakentaminen Vasemmiston ja pienyrittäjien välille. Seminaariin osallistui noin 30 henkeä, pääosin yrittäjiä ja yrittäjyydestä kiinnostuneita Helsingin Vasemmiston kuntavaaliehdokkaita. Suurin osa paikalle saapuneista yrittäjistä oli sellaisia, jotka olivat aikaisemmin vastanneet mielipidekyselyyni ja sitä kautta saaneet henkilökohtaisen kutsun osallistua seminaariin. Erityisen hyvänä tuloksena seminaarille pidän henkilökohtaisesti varsinkin sitä, että tähän vasemmistolaisesta näkökulmasta toteutettuun yrittäjäseminääriin osallistui myös useita sellaisia yrittäjiä, jotka olivat poliittiselta vakaumukseltaan kokoomuksen tai muiden oikeistopuolueiden kannattajia.

Yrittäjäseminääri avasi uusia näkökulmia kyselyaineistoni analysointiin ja tulkintaan, sillä pystyin seminaarin aikana keräämään autenttista ja kuvailevaa aineistoa suoraan pienyrittäjiltä. Teemapöytien workshop-työskentely vastasi menetelmällisesti focus group interview -tyyppistä ryhmähaastattelua. Ryhmähaastattelu on kuin keskustelu, jolla on suhteellisen vapaamuotoinen tavoite. ”*Osanottajat kommentoivat asioita melko spontaanisti, tekevät huomioita ja tuottavat monipuolista tietoa tutkittavasta ilmiöstä*” (Hirsjärvi & Hurme 2001, 61). Haastattelijan tehtävää hoiti jokaisessa teemapöydässä kokenut moderaattori, joka laati myös vapaamuotoiset muistiinpanot ryhmän keskustelusta. Myös paneelikeskustelulla oli oma fasilitaattori, joten siinäkin en toiminut itse haastattelijan roolissa. (mt., 58 – 63.)

Teemapöydissä käytiin keskustelua pienyrittäjän näkökulmasta muun muassa työllistämisen riskeistä, pienyrittäjän puutteellisesta sosiaaliturvasta, julkisesta kilpailutuksesta ja hankintalaista. Teemapöytien tarkemmat aiheet, otsikot ja asiasanalistat ovat liitteenä lopussa (liite 3). Seminaarin jälkimmäisellä puoliskolla panelistit käsittelivät teemapöydissä esiin nousseita aiheita omissa asiantuntija puheenvuoroissaan.

Kuva 5. Yrittäjäseminaarin paneelikeskustelu. Kuvassa vasemmalta lukien paneelikeskustelun fasilitaattorina toiminut Elina Vainikainen Vasemmistofoorumista sekä panelistit liiketoiminta-analytikko Panu Mustonen, YTT pienyrittäjä Annikki Kaikkonen, työelämän tutkija Anu Suoranta ja kulttuurin tuottaja Wallu Valpio.

Seminaarissa hankkimani tutkimusaineisto koostuu teemapöytien moderaattoreiden (liite 4) laatimista muistiinpanoista, paneelikeskustelun videotallenteista, osallistujien itse kirjaamista mielipiteistä (liite 5) ja omista kenttämuistiinpanoistani. Paneelikeskustelun videotallenne on litteroitu osittain yleiskielisellä tasolla ja osittain propositio-tasolla eli kirjaten ylös sanoman ydinsisältö (Kananen 2012, 108-110). Aineiston purkaminen on tehty valikoimalla abduktiivisen päättelyn kautta aineistosta olennaiset kohdat. Tein tulkinnan suoraan tallennetusta materiaalista, mikä soveltui hyvin tutkimusasetelmaani ja laadullisen tutkimuksen aineiston analysointiin. (Eskola 2010, 180 – 183; Hirsjärvi & Hurme 2001, 136 – 143; Kananen 2012, 116 – 120.) Seuraavassa pohdin seminaarin tuloksia joidenkin aihe alueiden osalta.

Tämän opinnäytetyön alkumetreiltä lähtien olen joutunut jatkuvasti pohtimaan, millä nimikkeellä kutsuisin sellaista pienyrittäjyyttä, jota tässä käsittelen. Tähän mennessä on jo selvinnyt, että yhtenäistä linjaa yrittäjien, viranomaisten ja tutkijoiden välillä ei ole olemassa. Yrittäjäseminaarin paneelikeskustelussa yksinyrittäjistä käytettiin paljon itsensä työllistäjä -nimitystä. Esiin paneelikeskustelussa nousi myös mielipide siitä, että yksinyrittäjiä ei tulisi lainkaan kutsua yrittäjiksi vaan luokitella aivan omaksi,

muista yrittäjistä erilliseksi ryhmäkseen. Perusteluna tälle uudelle nimikkeelle mainittiin, että yksinyrittäjien nimeäminen itsensätyöllistäjiksi nostaisi kyseisen ryhmän näkyvyyttä, jolloin heidän asemansa entistä paremmin huomioitaisiin yhteiskunnassa ja lainsäädännössä. Asia on tärkeä, sillä yksinyrittäjien määrä kasvaa jatkuvasti.

Kaikki yksinyrittäjät eivät sovi itsensätyöllistäjiksi. Tilastokeskuksen teettämän Itsensätyöllistäjät 2013 -tutkimuksen mukaan nimitys ”itsensätyöllistäjä” soveltuu paremmin freelancereille, apurahatutkijoille ja prekariaattiin kuuluville yrittäjille kuin perinteisille yksinyrittäjille (Pärnänen & Sutela 2014, 7 - 15). Tätä näkökulmaa tukee myös se, että merkittävä osa yksinyrittäjistä toimii kausiluonteisesti myös työnantajina. He työllistävät siis muitakin kuin vain itsensä. Joillakin toimialoilla jopa 49 prosenttia yksinyrittäjistä on käyttänyt itsensä apuna palkattua työvoimaa ja myös vuokratyövoiman käyttö on yleistä yksinyrittäjien keskuudessa. (Hämeenniemi ym. 2016, 7 – 8.)

Aihe puhutti myös seminaariin osallistuneita pienyrittäjiä. Yrittäjien kutsumista ”itsensätyöllistäjiksi” pidettiin useiden mielestä erittäin halveeraavana puhutteluna ja koko sanaa muutenkin epämiellyttävänä. Eräässä teemapöydässä oltiin sitä mieltä, että yrittäjyyden määrittelyä pitäisi selkiyttää. Seminaariväen keskuudessa nousi esiin myös kysymys siitä, voiko sana ”yrittäjä” olla joillekin vasemmistolaisille niin vastenmielinen, että he sen vuoksi kutsuvat yrittäjiä mieluummin itsensätyöllistäjiksi.

Mitä sinulle tulee mieleen sanasta itsensätyöllistäjä? Voisiko se sopia esimerkiksi työttömälle, jonka tehtävänä on pyrkiä työllistämään itsensä? Nykypäivänä työttömän kannattaa kaikin voimin yrittää itse työllistää itsensä, ettei joutuisi työllistämistoimien kohteeksi viranomaisten taholta. Työn hakeminen on kokopäiväistä työtä, jonka tavoitteena on nimenomaan itsensä työllistäminen. Aktiivista työnhakijaa olisi kenties hyväkin nimittää toiveikkaasti ja eteenpäin katsoen nimenomaan itsensätyöllistäjäksi, eikä niin masentavalla ja täysin näköalattomalla ”työtön”-sanalla.

Työttömyydestä keskusteltiin seminaarissa sekä yrittäjäksi ryhtymisen, että työntekijöiden palkkaamisen näkökulmasta ja paheksuttiin varsinkin sitä, että työttömiä uhkaillaan sanktioilla ja painostetaan ryhtymään yrittäjiksi, että työttömyysaste alentuisi. Todettiin, että nykypäivänä yhteiskunta haluaa melko voimakkaasti työntää ihmisiä kohti yrittäjyyttä. Tarjolla on sekä keppiä että porkkanaa. Houkuttimena käytetään

esimerkiksi yrittäjyyden alkuvaiheeseen toimeentuloa varten myönnettävää starttirahaa, joka kuitenkin vaikuttaa varsin tehottomalta tukimuodolta. Myös kyselyn perusteella päädyttiin johtopäätökseen, että yrittäjäksi ryhdytään enemmän omasta halusta kuin palkkatyön vähyyden tai yrittäjyyteen kannustavien tukijärjestelmien vuoksi (kuvio 2). Kaikkein eniten seminaariväen keskuudessa kritisoitiin TE-toimistojen toimintaa ja käytössä olevaa vanhanaikaista työttömyysturvajärjestelmää, joka jättää prekariaattiin kuuluvat yrittäjät täysin koko järjestelmän ulkopuolelle. Varsinkin freelance-reiden ja pätkätyöläisten työttömyysturvaan kaivattiin johdonmukaisuutta ja selkeyttä.

Työttömyydestä keskustelu siirtyi työllistämiseen. Teemapöytien ryhmäkeskusteluisa keskusteltiin myös siitä, minkälaisilla toimenpiteillä tai tukimuodoilla yhteiskunta voisi auttaa pienyrittäjää ensimmäisen työntekijän palkkaamisessa. Ovatko kynnyskysymyksenä korkeat palkkakustannukset, tiukka työehtolainsäädäntö vai hankala byrokratia työnantajavelvoitteiden hoitamisessa? Varsinaista selkeää kynnyskysymystä ei kuitenkaan löytynyt. *”Ei ole mitään kynnystä, on vain vuori. Se kynnys työntekijän palkkaamiseen on vuoren korkuinen”*, totesi eräs pienyrittäjä. Useiden muidenkin seminaariin osallistuneiden yrittäjien mielestä työntekijä palkataan puhtaasti yrityksen tarpeiden perusteella, riippumatta siitä millaisia tukijärjestelmiä on tarjolla.

Osallistujat eivät nähneet varsinaista estettä työntekijän palkkaamiselle, jos se olisi tarpeen. Merkittävänä taloudellisena riskinä pienyrittäjälle pidettiin kuitenkin työntekijän sairastumisesta aiheutuvia kustannuksia. Työnantajamaksujen alentamisella ei nähty olevan asiaan kovin paljon vaikutusta ja muitakin tukitoimia pidettiin sekä tehottomina, että ainakin pienyrittäjän kannalta hyödyttöminä ja tarpeettomina. Myös mielipidekyselyn perusteella uuden työntekijän palkkaamiseen vaikutti kyselyyn vastanneiden mielestä kaikkein eniten yritystoiminnan laajentumisen aiheuttama työvoimatarve (kuvio 3). Kyselyssä suhtauduttiin toisaalta melko myönteisesti useisiin tukitoimiin, joita seminaariväki piti turhina. On kuitenkin otettava huomioon, että kyselylomakkeella aihetta ei ollut mahdollista käsitellä syvällisesti.

Eräänä pienyrittäjyyttä koskettava haasteena seminaarin paneelikeskustelussa nousi esiin se, että pienyrittäjien valmiudet yrittäjyyteen saattavat olla puutteellisia. Yksinyrittäjän koulutustausta on edelleen tyypillisimmin joko ammatillinen koulutus (40%) tai ammattikorkeakoulututkinto (28%) vaikka yliopistotutkinnon suorittaneiden

määrä (23%) on viime vuosina huomattavasti lisääntynyt yksinyrittäjien keskuudessa (Hämeenniemi ym. 2016, 4 – 5). Ammatillisesta koulutuksesta tai korkeakoulututkinosta huolimatta yrittäjäksi ryhtyvällä ei välttämättä ole minkäänlaista osaamista markkinoinnista, budjetoinnista, kustannuslaskennasta, työnantajavelvoitteiden hoitamisesta tai muista liikeyrityksen hoitamiseen tarvittavista perustaidoista, vaikka yrittäjyyskasvatusta annetaan Suomessa kaikilla kouluasteilla esikoulusta yliopistoihin.

Yrittäjyyskasvatuksen tarkoituksena ei ole opettaa yritystoimintaan liittyviä taitoja (ns. ulkoista yrittäjyyttä) ja sitä kautta lisätä yrittäjyyttä, vaan kasvattaa yksilöistä talous- ja työelämän tarpeisiin soveltuvia yrittäjähenkisiä työntekijöitä (ns. sisäistä yrittäjyyttä). Hyvän kansalaisen ihanne on nykyään oma-aloitteinen, aktiivinen ja innovatiivinen yrittäjäkansalainen joka sopeutuu joustavasti muutoksiin, kouluttautuu läpi elämän ja kantaa vastuun itsestään. Suomen nykyisessä koulutusjärjestelmässä on oppimisajattelu ja -käytänteet rakennettu siten, että ne vastaavat yrittäjämинуuden vaatimuksia. Peruskoulun ja lukion opetussuunnitelmissa tämä näkyy esimerkiksi ilmiöpohjaisten ja ongelmalähtöisten oppimistekniikoiden lisääntymisenä. Yrittäjyyskasvatusta on käytetty koulutuspolitiikassa uusliberalistisena hallinnan muotona 1990-luvulta lähtien ja yrittäjäkansalaisen ominaisuuksia edellytetään varsinkin palkansaajilta, joiden halutaan työskentelevän yrittäjämäisellä asenteella: kustannustehokkaasti, aikaansa laskematta ja tulospalkkioon tähdäten. Hyvinvointiyhteiskunnan ideaalikansalainen nähdään markkinahenkisenä ja laskelmointikykyisenä yksilönä, joka on sisäistänyt työnantajayrityksensä arvot ja asenteet. Yrittäjyyskasvatus ei näin ollen anna valmiuksia toimia pienyrittäjänä mutta saattaa lisätä yrittäjiksi ryhtyvien määrää. (Harni & Pyykkönen 2017, 107 – 119; Keskitalo-Foley, Komulainen & Naskali 2010, 17 – 35; Korhonen, Komulainen & Rätty 2010, 38 – 41.)

Monet pienyrittäjät ovat hankkineet ammatillisen koulutuksen ja työskennelleet ammatissaan palkansaajina ennen kuin ryhtyvät yrittäjäksi hiukan varttuneemmalla iällä, kuten myös kyselyaineistoni kertoi. Yrittäjämäinen asenne tai vankka ammattitaito omalta alalta ei kuitenkaan takaa sellaista osaamista ja bisnesälykkyyttä, jota voidaan pitää kannattavan liiketoiminnan perusedellytyksenä. Ratkaisuksi tähän ongelmaan asiantuntijapaneeli ehdotti yrittäjyyden käytännön taitoihin painottuvan yrittäjäkoulutuksen sisällyttämistä varsinkin juuri sellaisten ammatillisten koulutusten opetussuunnitelmiin, joiden opiskelijat tulevat todennäköisesti työllistymään yrittäjinä.

Joissakin ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa yrittäjyys on jo nykyäänkin valinnaisena tutkinnon osana. Useimmissa koulutusohjelmissa yrittäjyyttä käsitellään kuitenkin vain pintapuolisesti. Mielestäni olisi mahdollista pohtia myös sitä, voidaanko esimerkiksi uusille pienyrittäjille starttirahana tunnetun harkinnanvaraisen yritystuen myöntämisen ehtona edellyttää liiketalouden perustutkinnon, yrittäjän ammattitutkinnon tai yritysjohtamisen erikoisammattitutkinnon suorittamista. Näyttötutkinnon voi suorittaa myös osallistumatta valmentavaan koulutukseen, joten se olisi melko vaivastonta yrittäjähenkisille aikuisille. (Opetushallitus 2017.)

Tutkimusaineistoni perusteella vaikuttaa siltä, että yrittäjät ovat kaikin puolin sangen itsellistä porukkaa. He tekevät mitä haluavat riippumatta omasta liiketaloudellisesta osaamisestaan tai siitä, kuinka hyviä tai huonoja ovat yhteiskunnan heille tarjoamat tukimuodot ja kuinka alhaiseksi heidän ansiotasonsa, sosiaali- ja eläketurvansa muodostuu. He eivät välttämättä suostu laajentamaan yritystoimintaansa tai palkkaamaan työntekijöitä, vaan toimivat mieluummin itsenäisinä ja vapaina työnantajuu-teen liittyvistä velvoitteista. Tältä osin tulkintani vastaa aikaisempaa tutkimustietoa. (Pärnänen & Sutela 2014.) Näin ollen myöskään pienyrittäjien alhaista tulotaso ei voida pitää ainoastaan suuryrityksiä suosivan elinkeino- ja verotuspolitiikan syynä. Noin kaksi kolmannesta (68,5%) päätoimisista yksityisistä ansaitsi vuonna 2015 alle 3000 euroa kuukaudessa mutta lähes puolet (45%) yksityisistä arvioi, että hänen kuukausittaiset bruttotulonsa jäivät jopa alle 2000 euron (Hämeenniemi ym. 2016, 17). Yrittäjäseminaariin osallistuneiden keskuudessa oltiin kuitenkin yksimielisiä siitä, että yhteiskunnan velvollisuutena olisi rakentaa sosiaaliturvasta pienyrittäjille yhtä hyvä turvaverkko kuin kaikille muillekin pienituloisille.

4.3 Informaation levittäminen

Kehittämistehtävänäni tärkeänä osana oli levittää tietoa siitä, että Vasemmisto ajaa pienyrittäjien etuja, ja samassa yhteydessä hankkia tietoa siitä, miten tähän tietoon suhtaudutaan. On kuitenkin mahdotonta analysoida, miten tehokkaasti tiedon levittäminen onnistui tai kuinka monta ihmistä kehittämishanke tavoitti, tai kuinka moni edes ohimennen havaitsi viestin. Vielä vähemmän mahdollista olisi arvioida kehittämishankkeen vaikuttavuutta. Arvioinnin mittarina ei voida käyttää Vasemmistoliiton

hyvää vaalimenestystä ja vaalivoittoa vuoden 2017 kuntavaaleissa Helsingissä, sillä se tuskin oli (ainakaan ihan kokonaan!) kehittämishankkeen ansiota. Paikallaan on kuitenkin selvitys siitä, minkä verran tätä ilosanomaa eli tietoa Vasemmiston yrittäjävällyisyydestä levitettiin kehittämishankkeen yhteydessä. Samalla tämä selvitys vaalityön yhteydessä tekemästäni tiedon levittämisestä sisältää myös kuvauksen siitä kontekstista, jossa keräsin havainnointiaineistoa vaalikentillä.

Tiedon levittäminen Vasemmiston pienyrittäjien hyväksi tekemästä työstä alkoi, kun ryhdyin keräämään tutkimusaineistoa mielipidekyselyn avulla. Aloitin tutkimusaineiston keräämisen suunnitellusti samana ajankohtana, jolloin Vasemmistoliitto – ja muutkin puolueet – aloittivat kuntavaalikampanjointinsa eli 2017 helmikuun alussa. Varsinaisen tiedonkeruun lisäksi pienyrittäjille suunnatun mielipidekyselyn tarkoituksena oli siis myös se, että Vasemmistoliitto saisi näkyvyyttä myös erilaisissa yrittäjille suunnatuissa sosiaalisen median ryhmissä kuntavaalien lähestyessä.

Jaoin mielipidekyselyä Kanta-Helsingin Yrittäjien Facebook -sivulla, jolla oli noin 600 seuraajaa, lähinnä kyseisen yhdistyksen jäseniä. Laitoin sen myös Facebook-sivulle jota ylläpitää Nuoret Yrittäjät -niminen helsinkiläinen yhteisöorganisaatio. Tällä sivulla oli noin 6000 seuraajaa. Näiden verkkosivustojen lisäksi jaoin kyselyn myös kahdessa suljetussa Facebook-ryhmässä: yli 800 jäsenisessä Helsingin Yrittäjät -ryhmässä, jonka ylläpitäjänä toimii Helsingin Yrittäjien viestintäryhmä sekä valtakunnallisessa Naisyrittäjät-ryhmässä, johon kuului tuolloin yli 28 000 jäsentä.

Kuva 6. Mielenkiinnon herättämistä sosiaalisessa mediassa. ”Auttaisitko äkkiä yhtä pulassa olevaa yrittäjäkollegaa vastaamalla tähän mun pienyrittäjyyttä koskevaan mielipidekyselyyni? Kerään aineistoa opinnäytetyöhöni ja olisi hyvä saada paljon mielipiteitä kasaan... Vastaukset käsitellään anonyymeina ja niitä käytetään siis tutkimusaineistona Humanistiselle Ammattikorkeakoululle tehtävässä opinnäytetyössä. Varaa aikaa noin 10 minuuttia ja käytä vastatessasi tietokonetta, kysely ei toimi mobiiliversiona. Vastamaan pääset suoraan tästä linkistä:— 😞 kamppailee hankaluuksien kanssa paikkakunnalla Helsinki”

Vastauksia mielipidekyselyyn ei näiden Facebook jakojen kautta tullut kovin paljon, mutta julkaisu sai näkyvyyttä otsikolla "Vasemmisto – yrittäjän ystävä!". Valitsin julkaisuun kuvan, joka liittyy sekä yrittäjyyteen että Vasemmistoon ja on väreiltään mahdollisimman huomiota herättävä ja käytin useita erilaisia tekstejä mielipidekyselyn saatteena (kuva 6). Webropol-ohjelman raportoinnin mukaan kyselyn julkinen nettilinkki oli vastaajien toimesta avattu 244 kertaa ja vastaaminen keskeytetty 183 kertaa. Kommenttien perusteella julkaisu sai enimmäkseen myönteisen vastaanoton ja vastasi siten tarkoitustaan herättää yrittäjien mielenkiintoa Vasemmistoa kohtaan.

Saatetekstillä varustettuja sähköpostikyselyitä lähetin 50 kappaletta. Vain 15 vastaanottajaa oli avannut sähköpostikyselylinkin ja heistä 13 vastannut kyselyyn. Sain useilta sähköpostikyselyn vastaanottajilta – lähettämäni muistutus viestin jälkeen – palautteita siitä, että koska sähköpostiviestin lähettäjänä näkyi jotain epämääräistä, he olivat laittaneet koko viestin suoraan roskakoriin. Webropol-ohjelmiston kautta lähetetyissä sähköpostiviesteissä oli, teknisistä syistä johtuen, viestin lähettäjän kohdalla vain teksti "*messages-noreply@webropolsurveys.com*". Tätä kautta oletettavasti ei levinnyt tietoa Vasemmistoliiton pyrkimyksistä edesauttaa pienyrittäjien asemaa, jos viestit päätyivät roskakoriin.

Kyselyn levittämisen merkityksestä markkinointi keinona voin varmuudella todeta vain yhden asian: kaikki he jotka kyselyyn vastasivat, joutuivat vastatessaan väistämättä myös manipulointini kohteeksi. Kysymysten asettelussa nostin esiin Vasemmistoliiton aseman yhtenä Suomen kuudesta suurimmasta eduskuntapuolueesta ja asetin Vasemmiston samalle viivalle suurten puolueiden kanssa. Kysymyksien avulla toin julki myös sen, että Vasemmiston valtuutetut muodostavat yhden Helsingin neljästä suurimmasta valtuustoryhmästä. Kyselyyn vastanneet saivat myös tiedon siitä, että Vasemmistolla on käytössään poliittinen tavoiteohjelma pienyrittäjien etujen ajamiseksi ja että edunvalvontaa pienyrittäjien asiassa pyritään kehittämään esimerkiksi yrittäjäseminaarien ja vasemmistolaisen yrittäjäklubin käynnistämisen kautta.

Mielipidekyselyn jälkeen olikin jo aika ryhtyä markkinoimaan Yrittäjäseminaaria ja kutsumaan sinne osallistujia. Vasemmistofoorumin laatimaa printattua seminaarimainosta (liite 2) jaettiin ilmoitustauluille ja suoraan käteen helsinkiläisille yrittäjille yli 200 kappaletta. Itseni lisäksi myös muut Kantakaupungin Vasemmiston jäsenet kiersivät

kivijalkaliikkeissä keskustelemassa aiheesta pienyrittäjien kanssa. Ongelmana oli kuitenkin se, että liikkeissä oli toisinaan paikalla vain palkattu työntekijä eikä yrittäjä itse. Keskustelua yrittäjien kanssa kuitenkin herätti muun muassa arvonlisäverottoman myynnin alarajan nostaminen ja työnantajamaksujen alentaminen, jos pienyrittäjä haluaisi kokeilla uuden työntekijän palkkaamisen kannattavuutta.

Seminaarimainoksia oli mielestäni mukava jakaa. Pienyrittäjät keskustelivat asiasta mielellään, kun selitin millä asialla olin. Osa heistä kannusti avoimesti Vasemmistoliittoa. Pitkän keskustelun päätteeksi monet heistä kuitenkin kertoivat kannattavansa kaikesta huolimatta enemmän vihreitä tai kokoomusta. Tämä osuu hyvin yhteen myös mielipidekyselyn tulosten kanssa (kuvio 5). Pieni epäilyksen siemen tuli näiden keskustelujen kautta ehkä kuitenkin joihinkin yrittäjiin kylvettyä. On myös otettava huomioon, että itääkseen monet siemenet vaativat kylmäkäsittelyä.

Paperisten seminaarimainosten jakamisen lisäksi seminaarikutsu lähetettiin Vasemmistofoorumin toimesta sosiaalisessa mediassa yli 600 henkilölle ja lähetin saatekirjeellä (liite 6) varustetun seminaarimainoksen 43:lle kyselyyn vastanneelle, jotka olivat ilmoittaneet yhteystietonsa kyselyn yhteydessä. Sain sähköpostiviestiini runsaasti vastauksia ja positiivista suhtautumista asiaan, vaikka kaikki eivät paikalle päässeetkään. Uskon kuitenkin, että he jotka vastaanottivat henkilökohtaisen kutsun seminaariin, saivat sen kautta vahvistusta tiedolle, että Vasemmisto todellakin haluaa rakentaa yhteistyötä pienyrittäjien ja vasemmistolaisten kunnallispoliitikkojen välille.

Vaalikampanjointiin kuuluu olennaisena osana vaaliteltiltujen järjestäminen. Vaaliteltoilla ehdokkaat jakavat omia vaalimainoksiaan ja keskustelevat äänestäjien kanssa. Kantakaupungin Vasemmiston järjestämiin vaaliteltiltuihin eri puolilla Helsinkiä osallistui suuri joukko Helsingin Vasemmiston kuntavaaliehdokkaita useista eri paikallisosastoista, myös muita yrittäjätaustaisia ehdokkaita itseni lisäksi. Näissä vaaliteltiltuissa käytimme rekvisiittana muun muassa Vasemmiston yrittäjäystävällisyydestä kertovaa julistetta (kuva 4) ja keskustelimme pienyrittäjyyden haasteista äänestäjien kanssa. Tukijoukkojen avustuksella jaoin vaalikampanjoinnin aikana myös noin 5000 kappaletta yrittäjäteemalla varustettuja ehdokasmainoksiani (kuva 3). Toivoakseni sen takasivun ilosanoma Vasemmiston yrittäjäystävällisyydestä huomattiin.

Kuva 7. Kantakaupungin Vasemmisto aloitti näin telttailukiertueensa 11.3.2017 Munkkivuoren ostoskeskuksessa. Läsä myös kansanedustaja Paavo Arhinmäki. Yrittäjäteemalla telttailimme myös Töölössä, Kaivopuistossa, Ruoholahdessa, Punavuorella ja Lauttasaarella.

Vaalityötä tehdessäni keräsin tutkimusaineistoa muun muassa vaaliteltiltujen ja muiden vaalitapahtumien yhteydessä havainnointimenetelmää käyttäen. Jaoin vaaliesitteitä ja keskustelin tuntemattomien ihmisten kanssa. Samalla havainnoin heidän reaktioitaan ja suhtautumistaan siihen, että esitin Vasemmiston olevan yrittäjien puolella. Halusin hankkia lisää autenttista aineistoa verratakseni sitä kyselylomakkeella ja yrittäjäseminaarissa kerättyyn aineistoon, sillä menetelmätriangulaation avulla on mahdollista lisätä tutkimuksen luotettavuutta, löytää uusia näkökulmia tutkittavalle ilmiölle ja vahvistusta tulkinnalle (Kananen 2012, 179 – 180).

Havainnot ja taustatiedot kirjasin jälkikäteen. Kenttämuistiinpanojen tekeminen paikan päällä olisi häirinnyt asioiden luonnollista kulkua ja lisännyt tarpeettoman aineiston määrää. Tutkimusetiikan valossa tämän kaltaista piilohavainnointia voidaan Grönforsin (2010, 159 – 162) mukaan harjoittaa julkisessa, kaikille avoinna olevassa tilassa, vaikka havainnoinnin kohteet eivät olisi siitä tietoisia. Tuloksia tarkastellessa on luonnollisesti otettava huomioon se seikka, että laatimani muistiinpanot perustuvat lähes ainoastaan omiin henkilökohtaisiin tutkimuskokemuksiini ja olen tutkijana teh-

nyt esianalyysin kautta valintoja siitä, mitä kirjaan muistiinpanoihin ja mitä taas en kirjaa. Systematiikka kirjaamisessa on ollut pitkälti intuitiivista mutta noudattanut tarkoituksenmukaisuuden periaatetta. (mt., 165 – 166.)

Yhteenveto kyseisistä havainnointituloksista on helppo tehdä. En kohdannut vaalityötä tehdessäni ainoatakaan sellaista henkilöä, joka olisi ilmaissut mitenkään olevansa tietoinen siitä, että Vasemmisto ajaa pienyrittäjien etua. Asia herätti äänestäjien keskuudessa enimmäkseen lievää hämmennystä ja neutraalia suhtautumista. Aineiston perusteella vaikuttaa siltä, että enemmistöä aihe ei myöskään kiinnostanut. Suurin osa vaalikentillä kohtaamistani ihmisistä (noin 90%) valitsi keskustelun aiheeksi jonkin muun kuntavaaleihin tai politiikkaan liittyvän aiheen. Yrittäjyyden haasteista keskustelivat kuitenkin mielellään sellaiset äänestäjät, joilla oli omakohtaista kokemusta yrittäjyydestä joko itsensä tai perheensä kautta. Kertomansa mukaan heille oli kuitenkin aivan uusi tieto, että Vasemmistoliitto ajaisi pienyrittäjien etuja. Tämä tulos vastaa lähes täysin toteuttamani mielipidekyselyn tuloksia, sillä lähes kukaan kyselyyn vastanneista ei ollut tietoinen Vasemmistoliiton pienyrittäjäohjelman olemassa olosta tai ollut muutoinkaan siinä käsityksessä, että Vasemmisto ajaisi pienyrittäjien etuja kovin merkittävässä määrin.

Toinen maininnan arvoinen seikka lienee se, että äänestäjien keskuudesta keräämäni havainnointiaineiston perusteella useat ihmiset suhtautuivat Vasemmiston ja yrittäjyyden väliseen yhteyteen sangen epäluuloisesti. Vaaliteltoilla ja vaalityössä kerättyä aineistossa tyypillisiä kommentteja olivat muun muassa seuraavat:

- *onko tämä jokin vitsi vai mikäs juttu tämä oikein on*
- *vasemmistonhan pitäisi olla työntekijöiden eikä yrittäjien puolella*
- *ai muka pienyrittäjien puolue, ei kai nyt sentään*
- *onkos vasemmisto nyt ihan kokonaan muuttanut suuntaa*
- *no siitä ei kyllä tule mitään, mitäs ne nyt yrittämisestä ymmärtäisi*

Osallistumiseni Helsingin Vasemmiston vaalikampanjointiin toteutui suurella intensiteetillä mitä ilmeisimmin siitä syystä, että olin itsekkin asettautunut ehdolle Helsingin valtuustoon. Vastaani iski tuhti tietopaketti kunnallispolitiikkaa ja vaalikampanjoinnin toimintakulttuuria. Menin reippaasti mukaan puolueen järjestämiin yhteistyötilaisuuks-

siin, kokouksiin, ehdokaskoulutuksiin, vaalitapahtumiin ja lukuisiin muihin tilaisuuksiin. Poliittinen puolue toiminta alkoi pikkuhiljaa tulla tutuksi. Hääriessäni mukana ensikertalaisen innolla ja kokemattomuudella, tutustuin hämmästykseni ja suureksi ilokseni moniin uusiin ihmisiin, varsinkin muihin kuntavaaliehdokkaisiin mutta myös useisiin puolueen kokeneisiin aktiivitoimijoihin jotka olivat mukana vaalikampanjan toteuttamisessa.

Puolue toimintaan osallistuessani keräsin havainnointiaineistoa myös siitä, miten vasemmistolaiset toimijat itse suhtautuvat pienyrittäjyyteen. Tulos vaikuttaa hyvin samankaltaiselta kuin äänestäjien parissa kerätyn aineiston perusteella päättelin. Yrittäjyyden haasteista olivat kiinnostuneita vain yrittäjätaustaiset kuntavaaliehdokkaat, muiden aktiivitoimijoiden suhtautuminen asiaan oli aineiston perusteella neutraalia. Kokeilin myös herättää keskustelua aiheesta vasemmistolaisilla keskustelufoorumeilla sosiaalisessa mediassa, mutta kiinnostus aiheeseen oli sielläkin erittäin laimeaa. Aineiston perusteella ei noussut esiin näyttöä siitä, että Helsingin Vasemmiston aktiivitoimijoiden keskuudessa olisi ollut käynnissä varsinaista toimintaa yrittäjien aseman parantamiseksi.

Suomen puolueiden väliltä on löydetty suuria eroja siinä, minkä verran eri puolueiden jäsenet ovat yhteistyössä elinkeinoelämän ja yritysten kanssa. Kaikkein eniten yhteistyötä tekevät kokoomuksen jäsenet, joista yli 40 prosenttia tekee yhteistyötä yksittäisten yrittäjien kanssa. Vasemmistoliitto on tässä asiassa selkeästi aivan hännän huipuna. Vasemmistoliiton jäsenet ovat puolueista kaikkein vähiten yhteistyössä elinkeinoelämän toimijoiden ja yksittäisten yritysten kanssa. (Koiranen ym. 2017, 61 – 62.) Mielestäni vaikuttaakin selvältä, sekä aikaisemman varsin luotettavan tutkimustiedon että itse keräämäni aineiston perusteella, että Vasemmistoliiton yrittäjäystävällisyyttä ei vielä tiedosteta äänestäjien keskuudessa eikä yrittäjien intressien mukaista edunvalvontaa ole vielä maastoutettu käytännön tasolle vasemmistolaisten keskuudessa.

5 POHDINTA

Tämän kehittämistutkimuksen tarkoituksena on tiedon keruun ja tutkimuksen avulla kehittää ratkaisuehdotus siihen, miten Vasemmisto voisi kehittää toimintaansa vastatakseen pienyrittäjyyden haasteisiin mahdollisimman hyvin. Ryhdyin perehtymään aiheeseen selvittämällä aluksi sitä, millaista tukea pienyrittäjät haluaisivat saada yhteiskunnalta ja poliittisilta päättäjiltä. Tarkoitukseni oli selvittää vastaako Vasemmiston toiminta pienyrittäjien tarpeita, ja kuinka hyvin Vasemmiston pienyrittäjäohjelman tavoitteet osuvat yhteen pienyrittäjien intressien kanssa. Vääntelin, kääntelin ja pyörittelin aineistoa löytämättä vastausta tutkimuskysymykseen. Mitään selkeää ei nousut esiin, ei suuntaan eikä toiseen. Vasemmiston agendalla olevat asiat vaikuttivat kyllä olevan samoja, joiden kohdalla pienyrittäjien tilanteessa on parantamisen varaa, mutta aineisto ei kuitenkaan vastannut kysymykseeni. Onko aineistossa jotain vikaa? Olenko kysynyt väärää asioita? Pitääkö minun hankkia uutta aineistoa, sillä tämä aineistohan kertoo ainoastaan sen, että pienyrittäjät eivät halua yhtään mitään? Kun lopulta tajusin, että juuri se oli aineiston antama vastaus ja tutkimuksen tulos, muuttui tutkimusongelma paljon vaikeammaksi. Mistä tässä ilmiössä oikein on kysymys?

Pienyrittäjät ovat oman alansa ammattilaisia. Lähes kaikki ovat aikaisemmin harjoittaneet ammattiaan palkkatyösuhteessa. Suomalaisen palkkatyön kulttuurin itsestään selvänä ominaispiirteenä on Matti Kortteisen (1992, 50 – 51) mukaan se, että töissä selviytyminen on kunnia-asia. Töitä on puskettava, vaikka terveys menisi. Periksi ei anneta ja perheen eteen uhraudutaan. Säilyttääkseen kunniansa on pärjättävä itsellisesti. Ammattiylpeytensä turvin työntekijä pystyy kestävänsä työväenluokkaiseen asemaan liittyvän nöyryytyksen. Sen avulla hän ansaitsee asemansa, valtaa oman revii-rinsä ja säilyttää oman arvontuntonsa. (mt., 104 – 151.)

Palkansaajakulttuurin kehitys on kulkenut kulttuurisen yksilöitymisen ja itsellistymisen suuntaan. Kortteisen (1992) tutkimus osoittaa, että ”*itsellisen reviiirin voittaminen ja hallitseminen on kunniakysymys, jonka merkitys ja arvo on ikäluokkien nuortuessa vain korostumassa*”. Yksilön moraalinen arvo kytkeytyy hänen suhteelliseen autonomiaansa. (mt., 312 – 316.) Luonnollisena jatkumona asialle voidaan nähdä palkkatyöläisen siirtyminen itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ja yrittäjäksi, varsinkin kun

hyvinvointivaltion rakenteeseen sisällytetty mahdollisuuksien tasa-arvo ja yhteiskunnan sosioekonominen muutos on kaatanut raja-aidat toimihenkilöiden ja työväestön välillä. (Hiilamo & Moisio 2009, 270 – 276.) Palkansaajakulttuurissa kehittynyt pärjäämisen eetos on siirtynyt myös pienyrittäjien keskuuteen. He eivät vaadi itselleen edes oikeutta sairastaa, edullisia toimitiloja, sijaispalvelujärjestelmää, kunnallisia neuvontapalveluja tai muuta apua arkeensa, vaikka niissä onkin heidän mielestään parantamisen varaa. He haluavat pärjätä omillaan, olla vapaita ja itsenäisiä.

5.1 Vallankäyttöä väärinpäin

Pienyrittäjät eivät äänestä Vasemmistoa. Suomen puoluejärjestelmä perustuu vanhaan jakolinjaan oikeiston ja vasemmiston välillä. Vasemmistoliiton imagossa ja toimintakulttuurissa näkyy edelleen vanha painolasti, joka historiallisista syistä edelleen vaikuttaa Vasemmiston uskottavuuteen. Vasemmistopuolueet ovat perinteisesti saaneet suurimman osan kannatuksestaan työväestöltä. Vaikka oikeiston ja vasemmiston välinen ristiriita on lieventynyt, vaikuttavat syvärakenteet äänestyskäyttäytymiseen edelleen ajankohtaisia tilannetekijöitä voimakkaammin. (Paloheimo & Sundberg 2005, 169 – 179; Patomäki 2015.)

Ystävyys on sopimus, jonka solmimiseen tarvitaan kaksi osapuolta. Onko näin ollen mitenkään mahdollista, että Vasemmisto voisi olla yrittäjän ystävä? Vasemmiston on vaikeaa ryhtyä ystäväksi yrittäjille, jos yrittäjät eivät ole siihen halukkaita. Pyrkimällä kovin voimakkaasti profiloitumaan yrittäjäpuolueeksi Vasemmisto saattaa myös menettää kannatustaan perinteisten äänestäjensä keskuudessa. Molempiin ongelmiin löytyy ratkaisu itsensätyöllistäjien joukosta ja prekarisaation kentiltä, jos niin halutaan. Vasemmistoliitto on käyttänyt itsensätyöllistäjän käsitettä muun muassa ”Tolkua työelämään” -kampanjansa yhteydessä. Nostamalla itsensätyöllistäjien aseman julkiseen keskusteluun, on Vasemmisto asemoitunut yksinyrittäjien intressejä ajavaksi puolueeksi. Puhumalla yrittäjien sijaan itsensätyöllistäjistä on vähennetty vaaraa loukata perinteisiä työväestöön kuuluvia kannattajia. Toisaalta pitää muistaa, että vain pieni osa pienyrittäjistä, lähinnä kulttuurialan ammattilaiset ja käsityöläiset, hyväksyvät itseään kutsuttavan itsensätyöllistäjiksi. Se on kuitenkin hyvä alku. Valloitet-

tuaan ensin asemansa yksinyrittäjien puolustajana on Vasemmiston helpompi laajentaa reviiriään myös muiden pienyrittäjien suuntaan.

Varovaisen lähestymistavan lisäksi on olemassa myös radikaalimpi vaihtoehto. Vasemmisto voisi nostaa pienyrittäjien muita huonomman sosiaali- ja eläketurvan julkiseen keskusteluun yksilöimällä muutamia räikeimpiä epäkohtia. Olisi mielenkiintoista nähdä mitä tapahtuisi, jos Vasemmisto astuisi oikeistopuolueiden tontille rohkeasti, esimerkiksi eduskunnan kyselytunnilla suorassa TV-lähetyksessä. Mikä mahtaisi olla vastaus perinteisten yrittäjäpuolueiden kokoomuksen, keskustan ja vihreiden taholta, jos Vasemmisto esittäisi konkreettisen ja toteutuskelpoisen ehdotuksen pienyrittäjien yhteiskunnallisen aseman parantamiseksi? Yhteiskunnallisen prekarisaation myötä on syntynyt uusi tilanne, jossa sekä oikeisto että vasemmisto kamppailevat pienyrittäjien kannatuksesta. Tilanne uusi ja outo molemmille, kuin myös meille yrittäjille.

Tärkeintä koko asiassa on kuitenkin mielestäni se, että profiloitumalla pienyrittäjien etuja ajavaksi puolueeksi Vasemmisto voi pyyhkiä pois kommunismin leiman viimeisetkin rippeet. Onhan kaikille päivän selvää, että kommunisti ei puolusta yrittäjyyttä. ”Vasemmisto – yrittäjän ystävä” on selkeästi ristiriitaisuuksia sisältävä viesti, joka ei tällä hetkellä vastaa ihmisten käsitystä todellisuudesta. Siksi sillä on myös korkea markkina-arvo huomion herättämisen keinona. Julkinen ystävyys julistaminen, jopa täysin yksipuolinenkin, vaikuttaa vääjäämättä ihmisten mielikuviin. Kommunismista puhdistetun imagonsa avulla Vasemmiston olisi hyvin mahdollista nostaa kannatustaan – ei ainoastaan pienyrittäjien – vaan koko kansan keskuudessa.

Tähän päämäärään kannattaa pyrkiä enemmän kuin siihen, että vasemmistolaisten keskuudessa kalasteltaisiin oikeistoa kannattavien yrittäjien ääniä. Koska oikeistopuolueiden elinkeinopolitiikka kohdistuu pk-sektorin ja suuryritysten toimintaedellytysten parantamiseen, jää pienyrittäjien jaksamisesta ja selviytymisestä huolehtiminen joka tapauksessa Vasemmiston tehtäväksi, halusivatpa pienyrittäjät sitä itse tai eivät. Edustuksellisessa demokratiassa valtaa voidaan käyttää myös väärinpäin, eturyhmäajattelusta poiketen. Oikeudenmukainen yhteiskunta toteutuu vain siten, että omien kannattajien lisäksi pidetään huolta myös muista.

5.2 Kehittämisehdotuksia

Lähtökohtana sille, että Vasemmistoliitto voisi kehittää toimintaansa vastaamaan pienyrittäjyyden haasteisiin pidän nykyistä tehokkaampaa verkostoitumista yrittäjien kanssa. Vasemmistoon tarvitaan nykyistä enemmän kokemusasiantuntijuutta yrittäjyydestä. Yrittäjäseminaarista saatujen kokemusten perusteella pidän vasemmistolaisen Yrittäjäklubin perustamista käyttökelpoisena ratkaisuna, sillä myös mielipidekyselyyn vastanneiden joukossa oli kiinnostusta asiaa kohtaan. Toiminnan mahdollisesti käynnistyessä toivoisin pienyrittäjyyttä koskevan poliittisen ohjelmatyöskentelyn lisäksi agendalle nostettavan myös yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen ja osuuskuntiin liittyviä kehittämishankkeita. Vapaaehtoisvoimin pyöritettävän Yrittäjäklubin toiminnan jatkumisen varmistamiseksi on mahdollista harkita myös yrittäjille tarkoitettujen paikallisosastojen perustamista suurimpiin kaupunkeihin, sillä pienyrittäjät verkostoituvat mielellään keskenään ja kokevat saavansa toisiltaan enemmän tukea kuin yhteiskunnalta. Monille pienyrittäjille oikeistolaisten yrittäjäjärjestöjen elinkeinopoliittiset tavoitteet ovat kuitenkin liian kaukaisia.

Vasemmistoliitto on huolissaan pienyrittäjien toimeentulosta, puutteellisesta sosiaaliturvasta ja yksinyrittäjien heikosta asemasta työmarkkinoilla. Huoli on osin aiheeton. Yrittäjän eläkelain mukaisella YEL-vakuutuksella päätoimiselle yrittäjälle on tarjolla asianmukainen perusturva, jos yrittäjä vain hoitaa velvollisuutensa ja ottaa lakisääteisen YEL-vakuutuksen itselleen. Kaikki yrittäjät eivät kuitenkaan niin tee. Eläkkeiden lisäksi YEL-vakuutus kattaa myös yrittäjän muun lakisääteisen sosiaaliturvan. Yrittäjän sairauspäiväraha, työttömyyspäiväraha, äitiys-, isyys- ja vanhempainpäiväraha maksetaan hänen vahvistetun YEL-työtulonsa perusteella. Ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan saamiseksi yrittäjän on lisäksi liityttävä työttömyyskassaan, mikä on yrittäjälle – kuten palkansaajillekin – vapaaehtoista.

Muita pienyrittäjiä vaikeammassa tilanteessa ovat kuitenkin prekaarin työn tekijät jotka hankkivat osan ansioistaan palkansaajina ja osan yrittäjätoiminnan avulla. Tyypillisesti ongelmat syntyvät silloin, kun yksinyrittäjä omasta mielestään on työtön työnhakija ja hakee työttömyysturvaa itselleen. (Peltokoski & Pirkkalainen 2017,165 – 168.) Saattaa olla, että hän tuntee olevansa työtön palkansaaja mutta ei ymmärrä olevansa samalla myös yrittäjä jonka liiketoiminta ei ole riittävän kannattavaa. Työt-

tömyysetuuksia ei luonnollisesti voida myöntää vain sillä perusteella, että yrittäjätoiminnasta ei ole karttunut tuloja jollakin tietyllä ajanjaksolla. Pienyrittäjällä on tällaisissa tapauksissa kuitenkin mahdollisuus saada toimeentulotukea, jos yritystoiminnan tulot eivät riitä kattamaan hänen elinkustannuksiaan.

Ongelmat jotka liittyvät yksinyrittäjien työttömyysturvaan saattavat Anderssonin & Kontulan (2016, 9) mukaan aiheutua myös siitä, että viranomaisratkaisut vaihtelevat TE-toimistojen tulkinnoista riippuen. Tämä ongelma olisi poistettavissa selkeyttämällä ja tarkentamalla työttömyysturvalainsäädännön soveltamisohjetta, jonka perusteella viranomaisomaisratkaisut tehdään. Hyödyllistä olisi myös muuttaa lainsäädäntöä siten, että palkkatulon ja yrittäjätulon vakuuttaminen olisi mahdollista saman työttömyyskassan kautta. Työelämän murroksen luomaa prekaaria työtä varten on kehitettävä yhtenäinen tuloverotus-, sosiaaliturva- ja eläkevakuutusjärjestelmä. Käytännössä se onnistuu ainoastaan perustulon kaltaisen kokonaisvaltaisen uudistuksen avulla. (Andersson & Kontula 2016, 12 – 16; Piketty 2016, 434 – 438.)

Mielestäni suurin ongelma yrittäjän sosiaaliturvan kohdalla on alivakuuttaminen, johon monet yrittäjät syylistyvät. He ilmoittavat työtulonsa todellisuutta pienemmäksi välttyäkseen suurilta YEL-maksuilta. Mitä mahtaisikaan tapahtua, jos myös palkansaajille annettaisiin täysi vapaus itse päättää, minkä suuruisen summan kuukaudessa he maksavat työeläkemaksuja? Alivakuuttamisesta päästäisiin eroon, jos YEL-maksut perittäisiin yrittäjiltä toteutuneiden tulojen perusteella, eikä ainoastaan itse ilmoitetun ja etukäteen arvioidun työtulon perusteella. Ennakkomaksujen tarkistaminen olisi helppoa verotuksen valmistumisen yhteydessä. Aivan samalla tavalla kuin saadaan veronpalautusta tai lisäveroja maksettavaksi jälkikäteen, voidaan täsmäyttää myös liian paljon tai liian vähän maksettuja YEL-maksuja vastaamaan todellisia yritystoiminnasta saatuja ansiotuloja vuosittain. Se olisi tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen käytäntö. Kuten palkansaajien, myös yrittäjien on maksettava sekä omat veronsa että sosiaaliturva- ja eläkemaksunsa lain edellyttämällä tavalla.

Toinen erittäin hyvä keino vähentää alivakuuttamista olisi aloittaville yrittäjille myönnetyn maksualennuksen nykyistä tehokkaampi kohdentaminen Vasemmiston pienyrittäjäohjelmassa esitetyllä tavalla (Vasemmistoliitto 2010). Pieni maksualennus yritystoiminnan neljälle ensimmäiselle vuodelle ei houkuttele panostamaan tuleviin elä-

kepäiviin, sillä yrittäjyyden alkuvaiheessa tärkeimpänä tehtävänä on kannattavan yritystoiminnan rakentaminen. Tällöin oman YEL-työtulon määrittely mahdollisimman alas on usein liiketaloudellisesti järkevä ratkaisu. Alhaiselta lähtötasolta sitä on haasteellista saada hilattua ylöspäin. Ongelma poistuu, jos alennus kohdistetaan tehokkaasti aivan yritystoiminnan alkuun, varsinkin yrittäjyyden ensimmäiselle vuodelle.

Tämän lisäksi voidaan harkita, pitäisikö YEL-maksuja pienituloisten yrittäjien kohdalla alentaa pysyvästi. Suomessa on tällä hetkellä noin 65 000 pienyrittäjälle perheenjäsenineen annettu mahdollisuus lähes 50% alennukseen eläkemaksuista, joten tasa-arvoisuuden nimissä sama alennus tulisi sallia kaikille pienyrittäjille. Alennetun maksun piiriin kuuluvat esimerkiksi yhtiömuotoista kalastusta, saaliin jatkojalostusta ja markkinointia harjoittavat yrittäjät sekä mielenkiintoisena ryhmänä myös apurahatutkijat, joiden työskentelyn yrittäjämäiset piirteet ovat lähellä tieteen ja taiteen alojen pienyrittäjyyttä. Myös muun muassa turkistarhaus, maatilamatkailu, kasvihuoneviljely ja jopa koneurakoinnin yritystoiminta kuuluu alennetun vakuuttamisen piiriin, jos sitä harjoitetaan maatalouden liitännäistoimintoina. Kyseisten yrittäjien kohdalla työeläkkeen maksuprosentti (13,01%) alkaa nousta liukuvasti vasta työtulosta 26 783,03 €/v ylöspäin ja saavuttaa muiden pienyrittäjien kanssa saman tason (24,10%) työtulon ylittäessä 42 087,69 €/v. (Mela 2017.) Kaikkien pienyrittäjien tulisikin päästä pysyvästi MYEL-vakuutuksen kaltaisen kevennetyn työeläkemaksujärjestelmän piiriin.

Vasemmistoliitolle on tärkeää puolustaa pienituloisia ja yhteiskunnassa muita heikommassa asemassa olevia sosiaaliturvajärjestelmän avulla. Yrittäjyyden eetos on kuitenkin toisenlainen. Jos Vasemmisto haluaa ystävystyä nykyistä useampien yrittäjien kanssa, kannattaa sosiaaliturvan lisäksi nostaa esiin myös kovempia arvoja. Kunnallisessa elinkeinopolitiikassa on päätöksenteon yrityslähtöisyys pienyrittäjien mielestä kaikkein tärkein asia. Suurinta tyytymättömyyttä saa osakseen kunnan hankintapolitiikka, joka heidän mielestään kehittyy jatkuvasti huonompaan suuntaan. (Kujala ym. 2016, 11 – 20.) Yrittäjäseminaarin keskusteluissa kritisoitiin ankarasti julkisten hankintojen kilpailuttamisen käytänteitä. Mielenpidekyselyyn vastanneiden mielestä yrityspolitiikka on liian kasvu- ja vientipainotteista. Kaikkein eniten kyselyyn vastanneet pienyrittäjät toivoivat sitä, että harmaa talous kitketään pois kunnallisten hankintojen alihankintaketjusta (liite 1). Pienyrittäjäohjelmansa mukaisesti Vasemmiston tulee sekä valtakunnallisella että paikallisella tasolla edelleen taistella suuryrityk-

siä suosivaa epäreilua kilpailutusta ja harmaata taloutta vastaan. Pienyrittäjien intressien mukaisena kovana arvona voidaan pitää myös yksinyrittäjiin ja muihin pienyrittäjiin kohdistuvan verotuksen kohtuullistamista. Enemmän kuin armopaloja yrittäjähenkisen luonne arvostaa oikeudenmukaisuutta ja rehellistä kilpailua.

5.3 Vapauden ja välttämättömyyden valtakunnat

Kekkosen jälkeinen aika. Haaveilu täystyöllisyydestä kuuluu historiaan. Robotit hoitavat vanhuksia ja bussit ajavat itseksen. Tasa-arvon tilalle on tullut yksilöllisten mahdollisuuksien tasa-arvo, turvallisuuden tilalle yksilön vapaus. Projektiyhteiskunta. Mikä on pienyrittäjien kohtalo? Erilaisia poliittisia aatesuuntia edustavien talous- ja yhteiskuntatieteilijöiden keskuudessa vallitsee konsensus yhteiskuntamme nykyhetkestä; työelämän murroksen jälkeen sosiaaliturvajärjestelmä ei toimi edes järjestelmätasolla ja tilanne voidaan korjata vain perustulon avulla. Talouden valtiollinen sääntely on korvattu markkinavoimia palvelevalla poliittisella hallinnoinnilla ja talouspolitiikkaa tehdään kansainvälisten megayhtiöiden ehdoilla. Poliittisten puolueiden väliset aatteelliset erot ovat kaventuneet eikä Suomessa ole enää radikaalivasemmistoa. Puolueet ovat muuttuneet kompromisseja tekeviksi yleispuolueiksi, jotka kokoavat kannatustaan useista erilaisista väestöryhmistä. Vaikka suomalaiset kannattavat hyvinvointivaltiota edelleen yli puoluerajojen, on entinen hyvinvointivaltio vaihtunut 2000-luvun hyvinvointiyhteiskunnaksi, jossa kaikkien ei ole hyvä olla. (Kalela 2009, 295 – 296; Paloheimo 2010, 23 – 36; Patomäki 2014, 155 – 163; Piketty 2016; Wahlroos 2012, 22 – 32; von Hertzen 2007, 78 – 86.)

Monet kuuluisat filosofit ovat pohtineet vapauden merkitystä ihmiselle. Miten olisi mahdollista optimoida jokaisen yksilön vapaus, vähentämättä kuitenkaan muiden vapautta? Kollektivistisen ihmiskäsityksen mukaan ihminen voi toteuttaa aidon lajiolemuksensa ihmisenä vain yhteisön jäsenenä. Todellinen yksilöllisyys jossa ihminen voi vapaasti toteuttaa itseään edellyttää kuitenkin, että yhteisössä vallitsee vapaus. Meidän on luotava tasa-arvoinen yhteiskunta ja vapautettava ihmiskunta sellaisista valtasuhteista, jotka lisäämällä vapautta toiselle vähentävät sitä toiselta. Vain siten voimme toteuttaa ihmisyyttämme. (Acton 1980, 32 – 37; Buckingham, Burnham, Hill, King, Marenbon & Weeks 2011, 280 – 295; Lakkala & Paastela 1980, 38 – 40.)

Filosofit ja yhteiskuntateoreetikot ovat jo vuosisatojen ajan yrittäneet keksiä ratkaisun kysymykseen, miten syntyy tasa-arvoinen yhteiskunta, jossa kaikki ihmiset olisivat vapaita. Ekonomiakriittisen yhteiskuntateorian mukaan oikeudenmukainen yhteiskunta rakentuu yhteiskunnallisista välttämättömyyden töistä, joihin kaikkien on osallistuttava kykyjensä mukaan, jolloin he vastineeksi saavat kaiken sen välttämättömän mitä tarvitsevat elääkseen. Kun velvollisuudet välttämättömyyden valtakunnassa on suoritettu, siirrytään vapauden valtakuntaan, jossa vallitsee täysi vapaus jokaisen yksilön toteuttaa omaa ihmisyyttään: harjoittaa kulttuuria, sosiaalista kanssakäymistä, tieteitä, taidetta, opiskella ja nauttia elämästä omien luontaisten taipumustensa ja yksilöllisten mieltymystensä mukaan. Tämä tulee sallia tasapuolisesti jokaiselle, varallisuudesta ja yhteiskunnallisesta asemasta riippumatta. (Acton 1980, 34 – 99; Buckingham ym. 2011, 190 – 193; Heiskala 1985, 125 – 151; Patomäki 2014, 132 – 136.)

Palkansaajat työskentelevät välttämättömyyden valtakunnassa, vaikka prekarisaation tuomat katkonaiset työsuhteet ovat saaneet sen rakoilemaan. Perinteiset palkkatyösuhteet yritetään kuitenkin säilyttää työväenliikkeen ja -kulttuurin sekä ammattiyhdistysliikkeen avulla välttämättömyyden valtakunnassa. Työväestö pitää kiinni oikeudestaan hankkia toimeentulonsa myymällä tietyn osan omaa aikaansa palkkatyöhön, jolloin hän saa käyttää muun ajan elämänsä vapauden valtakunnassa. Työväenliike pyrkii säilyttämään työväenkulttuurin vahvana ja aatteensa mukaisesti estämään työväenluokan porvarillistumista. (Kortteinen 1992, 341 – 353; Zemanov 1973, 52 – 65.) Se puolustaa palkansaajien oikeutta riittävään palkkaan, lepoon ja vapaa-aikaan. Ammattiyhdistysliike suojelee palkansaajia myös pakkoyrittäjyydeltä, vastustaa näennäisyrittäjyyttä ja puolustaa palkansaajien oikeuksia työelämässä.

Työläisten lisäksi myös pienyrittäjät ansaitsevat elantonsa tekemällä työtä. Tai ainakin yrittävät tehdä niin, siksihän heitä yrittäjiksi kutsutaan. He eivät kerää pääomaa elääkseen koroilla tai muiden tekemän työn kustannuksella, vaan tekevät itse oman työnsä. Vaikka pienyrittäjät tekevät osuutensa yhteiskunnallisesti välttämättömästä työstä, he eivät tee sitä välttämättömyyden vaan vapauden valtakunnassa, sillä he tekevät sen työnantajan käskyvallasta vapautettuina itsenäisinä yksilöinä, eivät pääoman valtaan alistettuina työläisinä. He eivät myy omaa aikaansa suostumalla vastentahtoiseen ja ikävään työhön kerryttääkseen lisäarvoa ylikansalliselle pääomalle. Sen sijaan he hinnoittelevat itse työnsä arvon ja käyttävät oman työnsä tuottaman

arvon itse, lisäarvoineen päivineen. Koska pienyrittäjät sekä työskentelevät että viettävät vapaan aikansa vapauden valtakunnassa, on vapauden valtakunta laajentunut kattamaan koko heidän elämänsä.

Vaikuttaa paradoksaaliselta, että mahdollisuuden työläisten vapautumiseen on luonut kapitalismista syntynyt uusliberalisminen talouspolitiikka. Yhteiskunnallisen prekariisaation muovaamat uuden tyyppiset tavat tehdä työtä ja ansaita elantonsa ovat kasvattaneet varsinkin yksinyrittäjien määrää. Ihannetyöntekijältä vaadittu yrittäjän asenne, jota on kansalaisille opetettu yritysten osinkojen kasvattamiseksi, on kasvattanut palkkatyöläisistä vapaita ja itsenäisiä yrittäjiä. Uusliberalistinen koulutuspolitiikka on kääntynyt itseään vastaan ja sen hallintana käyttämä yrittäjäyyskasvatuksen eetos on tarjonnut työväestölle aidon pakokeinon pääomalle alistetusta palkkatyöstä. Pienyrittäjät ovat kapitalismin karkulaisina onnistuneet siirtymään välttämättömyyden valtakunnasta vapauden valtakuntaan.

6 LOPUKSI

Tämän kehittämistutkimuksen avulla olen selvittänyt Vasemmistoliiton suhdetta pienyrittäjyyteen sekä teoreettisen aatetaustan että konkreettisten käytänteiden kannalta. Johtopäätöksenä esitän, että Vasemmiston kannattaa panostaa pienyrittäjyyden toimintaedellytysten parantamiseen ja pienyrittäjien etujen ajamiseen, joko tässä esitettyjen tai muiden keinojen avulla. Joka tapauksessa pienten yritysten kassavirta on pois ylikansallisten suuryritysten osingoista ja siten pienyrittäjyyttä voidaan käyttää kelpo työkaluna Vasemmistolaisessa talouspolitiikassa suuryritysten valtaa ja globaalin pääoman kasvattamista vastaan. Vasemmistoliiton periaateohjelman (2007, 22) mukaan *”Yhteiskunnalla on vastuu luoda olosuhteet, joissa jokainen ihminen voi elää täyttä elämää, käyttää täysimääräisesti kykyjään ja olla aktiivinen osallistuva kansalainen”*. Juuri siten yrittäjät pyrkivät elämään. Näin pienyrittäjyydessä toteutuvat käytännön tasolla Vasemmiston perusarvot tasa-arvo, vapaus ja kestävä kehitys.

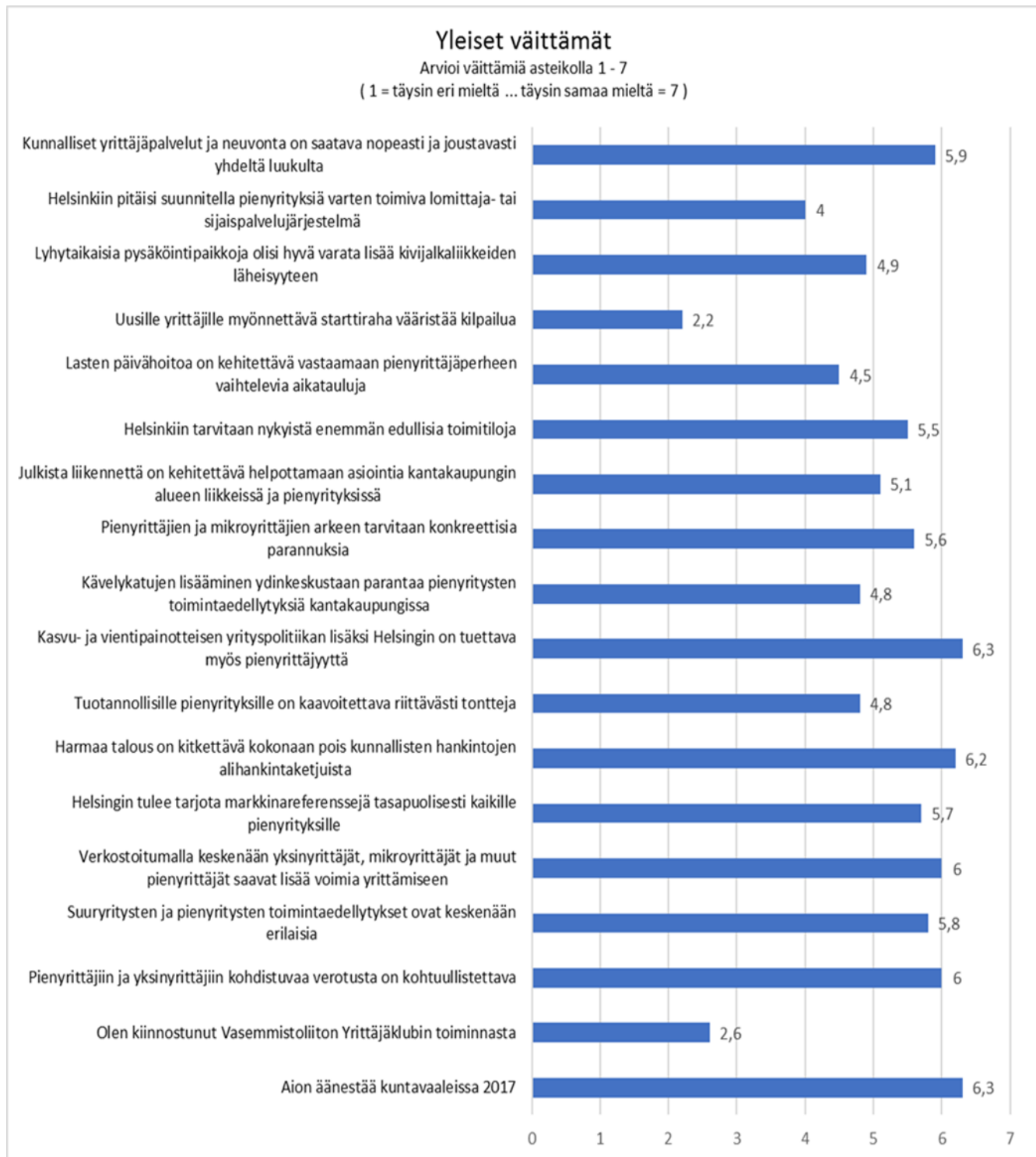
- Helsingin Yrittäjät 2016. Elinkeinopoliittinen mittaristo 2016, aluejärjestöraportti, 18.5.2016. Viitattu 5.7.2017.
https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/elpo_2016_helsinki.pdf
- Helsingin Vasemmisto 2017. Kuntavaalit 2017. Viitattu 28.8.2017.
<http://helsinki.vasemmisto.fi/kuntavaalit-2017/>
- Hertzen, Gustav von 2007. Demokratian haaste. Maailmanlaajuisen plussummapelin toteuttaminen. Suom. Jarmo Heinonen. Jyväskylä: Gummerus.
- Hiilamo, Heikki & Moisio, Pasi 2009. Mahdollisuuksien tasa-arvon politiikka. Teoksessa Heikki Taimio (toim.) Kurssin muutos: Kestävään kasvuun ja hyvinvointiin. Helsinki: Työväen Sivistysliitto TSL ry, 269 – 282.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hämeenniemi, Mika & Malinen, Petri & Haavisto, Mika & Tammelin, Lotta & Makkula, Janne & Tuuliainen, Mika 2016. Yksinyrittäjäkysely 2016. Suomen Yrittäjät. Viitattu 17.1.2017.
https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/sy_yksinyrittajakysely_2016.pdf
- Jussila, Osmo & Hentilä, Seppo & Nevakivi, Jukka 2009. Suomen poliittinen historia. 1809 – 2009. 6. painos. Helsinki: WSOY.
- Kalela, Jorma 2009. Poliitiikan kieltäminen politiikkana. Teoksessa Heikki Taimio (toim.) Kurssin muutos: Kestävään kasvuun ja hyvinvointiin. Helsinki: Työväen Sivistysliitto TSL ry, 283 – 302.
- Kananen, Jorma 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän AMK:n julkaisuja 134.
- Kansan Uutiset 2010. Arhinmäki parantaisi pienyrittäjien asemaa. Artikkeliverkkojulkaisussa 17.8.2010. Viitattu 24.7.2017.
<http://www.kansanuutiset.fi/artikkeli/2307372-arhinmaki-parantaisi-pienyrittajien-asemaa>
- Keskitalo-Foley, Seija & Komulainen, Katri & Naskali, Päivi 2010. Risto Reipas riskinottaja. Koulutuspolitiikan tavoitteleva ihannekansalainen. Teoksessa Katri Komulainen, Seija Keskitalo-Foley, Maija Korhonen ja Sirpa Lappalainen (toim.) Yrittäjäkasvatus hallintana. Tampere: Vastapaino, 15 – 36.
- Koiranen, Ilkka & Koivula, Aki & Saarinen, Arttu & Räsänen, Pekka 2017. Puolueiden rakenteet ja jäsenistön verkostot. Kunnallisalan kehittämissäätiön Tutkimusjulkaisu-sarjan julkaisu nro 103. Viitattu 30.8.2017. <http://kaks.fi/wp-content/uploads/2017/03/puolueiden-rakenteet-ja-jaseniston-verkostot.pdf>
- Kontula, Anna & Jakonen, Mikko 2008. Prekarisaatio ja työn tutkimuksen politiikat. Teoksessa Eeva Jokinen ja Matti Eräsaari (toim.) Kurjan ääni: osa 1 Yliopistotyöläiset. Juhlakirja Leena Eräsaarelle 31.12.2008. Viitattu 13.10.2016
<http://annakontula.fi/wp-content/uploads/2011/07/prekarisaatio-ja-tyon-tutkimuksen-politiikat.pdf>
- Korhonen, Anna-Reetta & Peltokoski, Jukka & Saukkonen, Mika 2009. Paskaduunista barrikadille. Prekariaatin julistus. Helsinki: Into Kustannus Oy.
- Korhonen, Maija & Komulainen, Katri & Rätty, Hannu 2010. Kenestä on yrittäjäksi? Mukaan ottavat ja erottelevat yrittäjämäisen oppilaan tulkinnat peruskoulun opetta-

- jilla. Teoksessa Katri Komulainen, Seija Keskitalo-Foley, Maija Korhonen ja Sirpa Lappalainen (toim.) Yrittäjyyskasvatus hallintana. Tampere: Vastapaino, 37 – 71.
- Kortteinen, Matti 1992. Kunnian kenttä. Suomalainen palkkatyö kulttuurisena muotona. Helsinki: Hanki ja Jää Oy.
- Kujala, Anssi & Kallama, Susanna & Heinonen, Hannamari 2016. Elinkeinopoliittinen mittaristo 2016. Suomen Yrittäjät. Viitattu 5.7.2017
https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/elpo2016_valtakunnan_raportti_0.pdf
- Lakkala, Heikki & Paastela, Jukka 1980. Johdatus marxilaiseen filosofiaan. Helsinki: Työväen Sivistysliitto TSL ry.
- Mela 2017. Maatalousyrittäjien eläkelaitos. Eläkevakuutus. Viitattu 30.8.2017.
<https://www.mela.fi/fi/elakevakuutus/myel-vakuutus>
- Nevanlinna, Tuomas 1994. Demokraattien epäpyhä allianssi ja uusi sosiaalinen mielikuvitus. Teoksessa Aimo Kairamo ja Yrjö Rautio (toim.) Minne nyt, vasemmisto? Helsinki: Kustannus Oy Tammi, 137 – 152.
- Nummenmaa, Lauri 2008. Käyttätymistieteiden tilastolliset menetelmät. 1. – 4. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Nuutinen, Veera 2017. Uusi työväki. Työ ja yrittäjyys prekarisoituvan palkkatyön yhteiskunnassa. Esipuhe. Helsinki: Into Kustannus.
- Opetushallitus 2017. Ammatillinen koulutus. Viitattu 31.8.2017.
http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/ammatillinen_koulutus
- Paloheimo, Heikki 2010. Hyvinvointivaltion kannatus ja äänestyskäyttäytyminen. Teoksessa Heikki Taimio (toim.) Hyvinvointivaltion suunta – nousu vai lasku? Helsinki: Työväen Sivistysliitto TSL ry, 20 – 39.
- Paloheimo, Heikki & Sundberg, Jan 2005. Puoluevalinnan perusteet. Teoksessa Heikki Paloheimo (toim.) Vaalit ja demokratia Suomessa. 1. painos. Helsinki: WSOY, 169 – 201.
- Patomäki, Heikki 2014. Suomen talouspolitiikan tulevaisuus. Teoriasta käytäntöön. Helsinki: Into Kustannus Oy.
- Patomäki, Heikki 2015. Vasemmiston tulevaisuus. Muistio 9.6.2015 versio 12. Viitattu 4.8.2017 <http://patomaki.fi/wp-content/uploads/2015/06/Vasemmiston-tulevaisuus-FINAL.pdf>
- Peltokoski, Jukka & Pirkkalainen, Jaana 2017. Osuuskunnat työn ja tuotannon tiloina. Teoksessa Veera Nuutinen (toim.) Uusi työväki. Työ ja yrittäjyys prekarisoituvan palkkatyön yhteiskunnassa. Helsinki: Into Kustannus, 157 – 191.
- Piketty, Thomas 2016. Pääoma 2000-luvulla. Suom. Marja Ollila ja Maarit Tillman-Leino. Helsinki: Into Kustannus.
- Puhakka, Sirpa 2015. Vasemmistoliiton synty. Helsinki: Into Kustannus Oy.
- Pärnänen, Anna & Sutela, Hanna 2014. Itsensätyöllistäjät Suomessa 2013. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 26.8.2017.
http://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuluettelo/yits_201400_2014_12305_net.pdf#_ga=2.39929889.2049147063.1503754434-1838674656.1476346624

- Rajaniemi, Jouko 2005. Yritystoiminnan kasvu pysähtynyt, yrittäjät ikääntyvät. Teoksessa Jaakko Autio (toim.) Kymmenvuotiskatsaus 2005. Teemana yritystoiminta. Helsinki: Tilastokeskus, 79 – 82.
- Sorsa, Kalevi 1994. Yhtenäinen, uusi vasemmisto. Teoksessa Aimo Kairamo ja Yrjö Rautio (toim.) Minne nyt, vasemmisto? Helsinki: Kustannus Oy Tammi, 36 – 52.
- Tilastokeskus 2007. Laatu tilastoissa. 2. painos. Helsinki. Viitattu 27.8.2017.
http://www.stat.fi/meta/qg_2ed.pdf
- Tilastokeskus 2015. Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto. Viitattu 26.7.2017.
http://tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_yritykset.html
- Tilastokeskus 2017. Käsitteet. Viitattu 13.7.2017.
<http://www.stat.fi/meta/kas/index.html>
- Työ- ja elinkeinoministeriö 2017. Tietoa yritystoiminnasta. Viitattu 25.7.2017.
<https://yrityssuomi.fi/>
- Vainikainen, Elina 2014. Ajattelevan ääni korvessa. Poliittiset ajatuspajat, viestintä ja julkisuus. Humanistinen Ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö. Viitattu 30.7.2017.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/74529/Vainikainen_Elina.pdf?sequence=1
- Valli, Raine 2010. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Juhani Aaltola ja Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineiston keruu. 3. painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 103 – 127.
- Vasemmistoliitto 2007. Vasemmiston tie oikeudenmukaiseen maailmaan. Vasemmistoliiton periaateohjelma. Hyväksytty 5. puoluekokouksessa 16.6.2007. Viitattu 29.7.2017. <http://www.vasemmisto.fi/politiikka/periaateohjelma/>
- Vasemmistoliitto 2010. Pienyrittäjäohjelma. Turvaa ja jatkuvuutta pienyrittäjän arkeen. Hyväksytty puoluehallituksessa 18.9.2010. Viitattu 21.8.2017.
<https://www.dropbox.com/s/yb6jqs5twah4o77/Vasemmistoliiton%20Pienyritt%C3%A4j%C3%A4ohjelma.pdf?dl=0>
- Vasemmistoliitto 2017. Viitattu 1.8.2017. <http://www.vasemmisto.fi/>
- Vastamäki, Jaana 2010. Kyselylomaketutkimus: tutkimusasetelma mittareiden valinnasta. Teoksessa Juhani Aaltola ja Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineiston keruu. 3. painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 128 – 140.
- Verohallinto 2017. Yritykset ja yhteisöt. Yrityksen elinkaari. Viitattu 25.7.2017.
<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yrityksen-elinkaari/uusi-yritys/liikkeen-ja-ammattinharjoittaja/yleista-tietoa-liikkeen-ja-ammattinharjo/>
- Viialainen, Matti 1994. Siitä puhe, mistä puute. Teoksessa Aimo Kairamo ja Yrjö Rautio (toim.) Minne nyt, vasemmisto? Helsinki: Kustannus Oy Tammi, 110 – 127.
- Wahlroos, Björn 2012. Markkinat ja demokratia. Loppu enemmistön tyrannialle. Suom. Matti Kinnunen. Helsinki: Otava.
- Zemanov, O 1974. Työläinen vai porvari. Työväen luokan porvarillistumista koskevien teorioiden erittelyä. APN Moskova. Suom. Aaro Majanen. Helsinki: Kansankulttuuri Oy.

LIITTEET

LIITE 1 MIELIPIDEKYSELYN TULOKSIA

LIITE 2 SEMINAARIMAINOS

Yrittäjäseminaari

Siltia Modig-Paru Mustonen - Anu Suoranta - Wallu Valpio

26.3. klo 15-17 Kirjan talon juhlasali, Kirjatyöntekijänkatu 10

Oletko Sinä pienyrittäjä, kirjailijayrittäjä, työnantaja, yksinyrittäjä...? Tule tapaamaan muita pienyrittäjiä, kuuntelemaan ja keskustelemaan siitä millaista tukea pienyrittäjät toivovat Helsingin kuntapäättäjiltä. Onko suuryrityksiä kannustava elinkeinopolitiikka myös pienyrittäjien asialla? Tarjoaako nykyinen vasemmisto pienyrittäjille jotain sellaista mitä oikeisto ei ole pystynyt tarjoamaan? Millaista tukea juuri Sinä pienyrittäjänä toivoisit yhteiskunnaltamme?

Ohjelma

klo 14.30 Kahvitarjoilu
 klo 15.00 Avaussanat Jukka Pietiläinen, Vasemmistofoorumi
 klo 15.15 Yrittäjätreffit - keskustelua ja kysymyksiä
 klo 16.00 Yrittänyttä ei laiteta - paneelikeskustelu
 panelisteina: Siltia Modig, kansanedustaja
 Paru Mustonen, liiketoiminta-analyytikko
 Anu Suoranta, työelämän tutkija
 Wallu Valpio, kulttuurin tuottaja
 klo 16.45 Loppukeskustelu ja yhteenveto
 klo 17.00 Tilaisuus päättyy

Yrittäjätreffit - keskustelun yhteydessä Humanistisen Ammattikorkeakoulun opiskelija Pia Rouhiainen kerää haastatteluaineistoa pienyrittäjyyden suhdetta kunnalliseen päätöksentekoon ja elinkeinopolitiikkaan käsittelevää opinnäytetyötään varten. Paikalla on myös helsinkiläisiä kuntavaalehdokkaita, jotka tukevat pienyrittäjyyttä ja haluavat edistää pienyrittäjien asemaa. Tule kertomaan heille mielipiteesi! Ilmoittaudu: piarouhiainen@outlook.com / 040 50 151 86.

(Mainoksen laatinut Elina Vainikainen, Vasemmistofoorumi.)

LIITE 3 TEEMAPÖYDÄT

<p>TYÖLLISTÄMISEN RISKIT JA HAASTEET</p> <ul style="list-style-type: none"> - miten löytäisin sopivan työntekijän? - palkkatukijärjestelmä ja työllistämistuet - työnantajavelvoitteiden viidakko - byrokratia ja neuvontapalvelut - työntekijän sosiaaliturva-, eläke- ja työttömyysturvamaksut - ”pidin vain viikon kesäloman!” - kunnallinen lomittajapalvelu - sijaispalvelujärjestelmä väliaikaiseen työvoimantarpeeseen 	<p>RAHA RATKAISEE</p> <ul style="list-style-type: none"> - arvonlisäveron alaraja - yrittävähennys - toimitilojen saatavuus - maksuttomat tukipalvelut - keskinäinen hintakilpailu - yritystukien vaikutus - starttirahalla yrittäjäksi? - kilpailuetua yritystukien avulla - verohuojennukset
<p>PAKKOYRITTÄJYYS</p> <ul style="list-style-type: none"> - olen pakkoyrittäjä, mutta miksi? - ”haluan olla taiteilija enkä yrittäjä!” - vaihtoehtoja pakkoyrittäjyydelle - keikkailua yrittäjänä pätkätöiden lomassa - prekariaatin vapaus on vapautta mistä? - pakkoyrittäjyyttä vai unelmien toteuttamista... 	<p>SADAN VUODEN YKSINÄISYYS</p> <ul style="list-style-type: none"> - pienyrittäjille järjestäytymisoikeus - oman ammattiliiton tuki - yksin yrittävä on yksinäinen yrittäjä - yrittäjäjärjestöt tukiverkostona - poliittista tukea oikealta vai vasemmalta? - pienyrittäjän ja suuryritysten edut - Helsingin elinkeinopoliittinen linja
<p>SOSIAALITURVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - yrittäjän työttömyysturva - YEL-työtulo / alivakuuttaminen - perustulo vai kansalaispalkka - oikeus viikkolepoon, vuosilomiin - yrittäjäperheen perhevapaat - lasten päivähoito ja sairastuneen lapsen hoitaminen - pienyrittäjän oikeus kuntoukseen, sairauspäivärahaan, aikuiskoulutustukeen 	<p>JULKISET KILPAILUTUKSET JA HANKINTALAKI</p> <ul style="list-style-type: none"> - tarjouskilpailut kunnan hankinnoissa - paikalliset ja pienet yritykset - yritysvaikutusten arviointi kunnallisessa päätöksenteossa - harmaa talous alihankinta ketjuissa - pienyritysten osallistuminen julkisiin kilpailutuksiin
<p>EHDOKASEXTRA (kuntavaaliehdokkaiden oma pöytä)</p> <ul style="list-style-type: none"> - kunnallisia palveluita ja konkreettisia parannuksia pienyrittäjien arkeen? - Vasemmiston Yrittäjäklubin ideointia? - miten ajaisitte pienyrittäjien etuja valtuustossa? 	<p>VASEMMISTOFOORUMIN KIRJAPÖYTÄ</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjoja tai painotuotteita / Vasemmistofoorumi - pöydässä myös nimilista, johon voi laittaa yhteystiedot halutessaan saada lisätietoa Vasemmiston Yrittäjäklubista

LIITE 6 KUTSUKIRJE

Hei!

Kiitos että olet aikaisemmin tänä keväänä vastannut pienyrittäjyyttä ja kunnallista päätöksentekoa käsittelevään sähköiseen kyselyyn, jolla olen kerännyt aineistoa opinnäytetyötäni varten. Nyt asia on edennyt siihen vaiheeseen, että lähetän kutsun ryhmähaastatteluun osalle kyselyyn vastanneista.

Toivoisin, että Sinä pääset osallistumaan tähän opinnäytetyöni seuraavaan vaiheeseen eli Kirjan talon juhlasalissa pidettävään Yrittäjäseminaariin sunnuntaina 26.3.2017 klo 15-17 mutta sisään pääsee klo 14.30 alkaen. Paikka on Kruunuhaassa, Kirjatyöntekijänkatu 10. Virallinen ohjelma on liitteessä. Lisäksi ehkä esittelen siellä alustavia tuloksia myös siitä webropol-kyselystä, johon aikaisemmin vastasit. Pyydän että ilmoittaisit sähköpostitse vastaamalla tähän viestiini tai soittamalla/tekstiviestillä pääsetkö saapumaan paikalle ja osallistumaan tilaisuudessa toteutettavaan ryhmähaastatteluun?

Tämä seminaari haastatteluineen on tarkoitus toteuttaa mahdollisimman vapaamuotoisesti ja rennossa ilmapiirissä. Haastatteluun kutsutut pienyrittäjät ja muut yrittäjyydestä kiinnostuneet seminaarivieraat vähän ensin juttelevat pienryhmissä pienyrittäjyyteen liittyvistä teemoista. Sitten niistä asioista saa vielä kysellä paneelikeskustelun panelisteilta tarkemmin. Keskusteluista ja esiin nousseista asioista tehdyt muistiinpanot kerään aineistoksi opinnäytetyötäni varten. Tarkoitus olisi nostaa esiin käytännön arkisia asioita ja parannusehdotuksia. Koska tilaisuudessa on myös kunnallispoliitikkoja paikalla, niin nyt saadaan meidän pienyrittäjien terveiset ja toivomukset sanottua saman tien myös suoraan heille.

Pyydän että ilmoittaisit tulostasi viikonloppuun mennessä, tai ihan viimeistään maanantaina 20.3 puoleen päivään mennessä. Voit tuoda myös perheen jäsenen, tai yrittäjyydestä kiinnostuneen tuttavän tai naapurin mukaan, kaikki yleisö on tervetullutta, mutta kahvitarjoilu ja kaikki muutkin ohjelma ja haastattelu järjestelyt helpottuvat (en ole ennen tällaisia tilaisuuksia ollut järjestämässä!) jos osallistujien lukumäärä olisi tiedossa hyvissä ajoin, joten ilmoitathan myös itsesi lisäksi tulevien seminaarivieraiden lukumäärän, kiitos paljon ja tervetuloa!

Ystävällisin terveisin Pia Rouhiainen
puh. 040 50 151 86
pia.rouhiainen@outlook.com

LIITE 7 KYSELYYN VASTANNEIDEN TOIMIALAT

Arkkitehtisuunnittelu
 Kuvittaminen ja graafinen suunnittelu
 Kirjanpito ja verokonsultointi
 Henkilöstövuokraus, verkostomarkkinointi
 Taloushallinto
 Rakentaminen, suunnittelu
 hieronta, jalkojenhoito
 Vaatetusala
 Kirjanpito ja verotuskonsultointi
 Terveystieteellinen, hyvinvointi (koulutettu hieroja)
 Elintarvikeala
 Luova
 Kirjanpito
 Taiteellinen toiminta
 Vaateagentuuri
 Viherrakennus ja -hoito
 IT ohjelmistoja
 Elintarviketeollisuus
 Taidekäsityö ja taide
 Kauppa
 It-alalla
 Hiusala
 pienteollisuus- ja maahantuonti
 Kuljettajakoulutus
 Graafinen suunnittelu
 Liike-elämän konsultointi
 kotisiivous
 viestintä
 Graafinen suunnittelu
 hallinnolliset palvelut ja veroneuvonta
 Kuntosali
 Kosmetiikkateollisuus
 hieronta
 Kauneudenhoitoala, parturi-kampaaja
 konsultointi ja urheilutoiminta
 Muut koulutusta antavat yksiköt
 asiakassuhde-, markkinointi- ja asiakasviestintä
 Liikunta-ala
 Palvelut vanhuksille
 verkkokauppa, digitaaliset tuotteet

Kustannus- ja lehtialalla
 Kauneus ja hyvinvointi
 liikkeenjohdon konsultointi
 Markkinointi ja mainonta
 Terveystieteellinen, asiantuntijapalvelut
 Media-ala, rakennusala, huonekaluteollisuus
 peliala
 Yritysjohdon muu konsultointi
 Sosiaaliala
 asiakkuuksien rakentaminen ja kehittäminen
 Luonnontieteellisen alan konservoinnin ala
 Hoitoalalla
 Muoti
 Sähköurakointi ja talotekniikka
 Luova ala (graafinen suunnittelu, kuvitukset)
 Konsultointi
 Tietotekniikan kierrätystä ja jälkimarkkinointia
 muut terveystieteelliset palvelut
 eläintenhoito
 kultasepän ala
 IT
 Sähköurakointi
 Kierrätyspalvelut, lisäksi apumiespalvelut
 Terveystieteellisen alan, jalkojen terveydenhoito palvelut
 Kulttuuriala – Tekstiilikonservointi
 Autokoulu, liikennekoulutus
 Sosiaalipalvelut
 Viherala, maisemanhoitopalvelut
 Liiketoiminnan palvelut
 sisustustuotteiden jälleenmyynti
 Terveystieteellinen
 Konsultointi, koulutus
 fysioterapia
 Graafinen suunnittelu ja käsityöt
 Rakentaminen, terästukkukauppa, tuotekehitys
 Kotisiivous
 Verkkokauppa
 Sisustusarkkitehtuuri ja sisustussuunnittelu
 kahvila- ja kukkakaupparyhtymä